

ANONİM ŞİRKETTE GENEL KANUNİ YEDEK AKÇE KAVRAMINA BAĞLANAN HUKUKİ SONUÇLAR

DOI: <https://doi.org/10.33717/deuhfd.899900>

Arş. Gör. Dr. Raziye AKSU ÖZKAN*

Öz

Bu çalışmada, anonim şirkette genel kanuni yedek akçe kavramına bağlanan hukuki sonuçlar incelenmiştir. 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu (TTK) madde 519'da anonim şirketin genel kanuni yedek akçe ayırma zorunluluğu düzenlenmiştir; ancak öğretilerde genel kanuni yedek akçenin kapsamına dair farklı görüşler bulunmaktadır. Bu sebeple, ilk olarak genel kanuni yedek akçe kavramı ele alınmıştır. Bu belirlemeye göre, genel hatlarıyla genel kanuni yedek akçenin kapsamına değinilmiştir. Genel kanuni yedek akçe sermayenin veya çıkarılmış sermayenin yarısını aşmadığı takdirde, sadece zararların kapatılmasına, işlerin iyi gitmediği zamanlarda işletmeyi devam ettirmeye veya işsizliğin önüne geçmeye ve sonuçlarını hafifletmeye elverişli önlemler alınması için kullanılabilir (TTK m. 519/3). Hüküm bağlamında, genel kanuni yedek akçe tutarının kanunda öngörülen sınırın altında kalıp kalmamasına göre genel kanuni yedek akçenin kullanılabilmesi hâller incelenmiştir. Burada özellikle hükümde öngörülen kullanım yerlerinin yerindeliği sorgulanmıştır. Son olarak hükme aykırı kullanımın hukuki sonuçları ele alınmıştır.

Anahtar Kelimeler

Anonim Şirket, Yedek Akçe, Genel Kanuni Yedek Akçe, Şirket Zararı, Finansal Tablolar

* Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Ticaret Hukuku Anabilim Dalı (e-posta: raziye_aksu1905@hotmail.com) ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2245-863X> (Makalenin Geliş Tarihi: 04.12.2020) (Makale Gönderilme Tarihi: 07.12.2020/Makale Kabul Tarihi: 12.02.2021)

LEGAL CONSEQUENCES RELATED TO THE CONCEPT OF GENERAL LEGAL RESERVE IN A JOINT STOCK COMPANY

Abstract

In this study, the legal consequences related to the concept of general legal reserves in joint stock companies are examined. In article 519 of the Turkish Commercial Code numbered 6102, the obligation of the joint stock company to allocate general legal reserves is regulated; however, there are different views on the scope of the general legal reserve in the doctrine. For this reason, firstly, the concept of general legal reserves has been discussed. According to this determination, the scope of general legal reserves has been mentioned. To the extent the general reserve does not exceed half of the capital, the general reserve may be used only to cover loses or for measures designed to sustain the company through difficult times or to prevent unemployment to mitigate the consequences therefrom (TCC Art. 519/3). In the context of the provision, the circumstances in which the general legal reserves can be used have been examined, depending on whether the amount of the general legal reserve is below the limit stipulated in the law. Here, the appropriateness of the places of use foreseen in the provision is particularly questioned. Finally, the legal consequences of illegal use are discussed.

Keywords

Joint Stock Company, Reserve, General Legal Reserve, Company Loss, Financial Tables

GİRİŞ

Anonim şirket belirli bir sermaye ile kurulur ve bu sermaye, şirketin faaliyetlerinin yürütülmesi için kullanılır. Bu faaliyetlerden kazanç sağlanması sonucunda, şirketin malvarlığı artar. Bununla birlikte, şirketin işleri kötü gidebilir ve finansal durumu bozulabilir. İşte kanun koyucu, bu tarz durumlarda kullanılmak üzere şirketlere yedek akçe ayırma yükümlülüğü getirmiştir. Buna göre, anonim şirket 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu (TTK) madde 519 uyarınca genel kanuni yedek akçe ayırmak zorundadır. Hükmün birinci ve ikinci fıkrasında genel kanuni yedek akçenin kaynakları; üçüncü fıkrasında da hangi hâllerde kullanılabileceği düzenlenmiştir. Bununla birlikte, kanaatimizce hükmün anlaşılabilmesi hukuki bilgi yanında bilanço bilgisini de gerektirir. Zira genel kanuni yedek akçeyi oluşturan kaynaklar ve bu akçenin çözülebileceği hâllerden biri olan şirket zararı bilançoda raporlanmaktadır. Bu bağlamda, bu çalışmada genel kanuni yedek akçe kavramı ve buna bağlanan hukuki sonuçlar incelenmiştir. Bu inceleme esnasında özellikle genel kanuni yedek akçenin kullanım alanına getirilen sınırlandırmaların yerindeliği ve gerekliliği değerlendirilmiştir.

I. GENEL KANUNİ YEDEK AKÇE KAVRAMI

TTK'de yedek akçenin açık bir şekilde tanımı yapılmamış, bunun yerine TTK m. 519 ilâ 523 arasında hangi hâllerde yedek akçe ayrılabilceği ve buna ilişkin ayrıntılar düzenlenmiştir. Buna karşılık öğretide yedek akçe farklı şekillerde tanımlanmıştır. Bir görüş yedek akçeyi sadece kâr üzerinden açıklamaktadır. Bu görüşe göre yedek akçe, birikmiş kârdır¹. Benzer bir tanıma göre yedek akçe, anonim şirketin safi kârından ayrılan, ortaklara dağıtılmayan, şirket içinde bırakılan tutardır². Kanaatimizce yedek akçe

¹ **Birsel**, Mahmut T.: Anonim Şirketler Hukukunda Kâr Kavramı, C. 1, Ege Üniversitesi Matbaası, İzmir 1973, s. 42.

² **Karayalçın**, Yaşar: Muhasebe Hukuku, 2. Baskı, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Ankara, 1988, s. 103, 113; **Erimez**, Rüştü: Şirketlerde Kâr Dağıtımı ve Yedek Akçeler ve Vergileme, Temel Yayınları, İstanbul, 1985, s. 283, 292; **Çevik**, Orhan Nuri: Anonim Şirketler, 3. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 1988, s. 1036; **Moroğlu**, Erdoğan: Anonim Ortaklıklarda Sermaye Artırımı, 4. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2018, s. 217; **Karyağdı**, Nazmi: Tüm Yönleriyle Kâr Dağıtımı, 4. Baskı, Oluş Yayıncılık, İstanbul, 2014, s. 165; **Akyol**, Mehmet Emin: "Yeni Türk Ticaret Kanunu'nda Yedek Akçeler", Yaklaşım Dergisi, S. 238, Y. 2012, s. 46; **Fahran**, Fahrettin: "Yeni Türk Ticaret Kanunu'nda Yedek Akçeler ve Yedek Akçe Ayrılması", Yaklaşım Dergisi, S. 224, Y. 2011, s. 94; **Şener**, Oruç Hami: Yargıtay Kararları Işığında Limited Ortaklıklar Hukuku, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2017, s. 493; **Bilgili**,

yalnızca kâr esas alınarak tanımlanmamalıdır. Zira TTK m. 519/2(a) ve (b) uyarınca pay ihraç primlerinin ve iptal edilen pay senetlerinin bedelinin hükümde yer alan ayrımlar yapıldıktan sonra kalan tutarı da yedek akçenin kaynakları arasındadır³. Başka bir görüşe göre yedek akçe, esas sermayeyi aşan net malvarlığıdır⁴. Buna göre yedek akçenin kaynağı sadece kâr değildir; çünkü yedek akçe bazı hâllerde pay bedelinin itibari değerini aşan ihraç bedellerinden ve iskat kazançlarından doğabilir⁵. Bu tanımda yer alan net malvarlığı, muhasebe hukuku açısından özkaynak terimini karşılamakta olup⁶, kanaatimizce bu tanım, bilançoda özkaynak grubunda raporlanan hesaplar dikkate alındığında yerinde değildir. Zira özkaynak grubunda esas sermaye ve yedek akçeler dışında hesaplar da bulunmaktadır⁷. Bununla birlikte öğretide yedek akçenin ayrılma amacı esas alınarak yapılan tanımlar da vardır⁸.

Fatih/Demirkapı, Ertan: Şirketler Hukuku, 9. Baskı, Dora Basım Yayın Dağıtım, Bursa, 2013, s. 518.

³ **Poroy, Reha/Tekinalp, Ünal/Çamoğlu, Ersin:** Ortaklıklar Hukuku II, 13. Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2017, s. 313; **Altaş, Soner:** Yedek Akçe Ayrımı ve Kullanımı, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2010, s. 10; **Aksu Özkan, Raziye:** Finansal Tabloların Tutulması ve Hukuksal Sonuçları, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2019, s. 247-249; **Göktuna, H. D. Ege:** Anonim Ortaklıklarda Kanuni Yedek Akçeler, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2010, s. 3; **Çağırğan Tuncer, Senar/Ulusoy, Yasin:** “Yedek Akçeler”, Prof. Dr. Şeref Ertaş’a Armağan, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 19, Özel Sayı, Y. 2017, s. 1974.

⁴ **Tekinalp (Poroy/Çamoğlu)**, s. 313; **Tekinalp, Ünal:** Anonim Ortaklığın Bilançosu ve Yedek Akçeleri, 2. Bası, Fakülteler Matbaası, İstanbul, 1979, s. 248; **Tekil, Fahiman:** Şirketler Hukuku, C. 2, Anonim Şirketler, 2. Bası, Otağ Matbaası, İstanbul, 1978, s. 644; **Karyağdı, s. 165; Altaş, s. 1; Akbulak, Yavuz:** “Anonim Şirketlerde Kâr Dağıtımı Esasları ve Yedek Akçeler”, Bilgi Toplumunda Hukuk Ünal Tekinalp’e Armağan, C. I, İstanbul, 2003, s. 173; **Pulaşlı, Hasan:** Şirketler Hukuku Şerhi, C. III, 3. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2018, s. 2367.

⁵ **Tekinalp (Poroy/Çamoğlu)**, s. 313.

⁶ “Net malvarlığı” kavramının hukuk terminolojisinde, borçları aşan malvarlığı (aktifler) olarak nitelendirildiği hususunda bkz. **Çağırğan Tuncer/Ulusoy**, s. 1974 dñn. 8.

⁷ Özkaynaklar grubunda, ödenmiş sermaye, sermaye düzeltme farkları, sermaye katkıları, paylara ilişkin primler/iskontolar, kârdan ayrılan kısıtlanmış yedekler ve fonlar, kâr veya zararda yeniden sınıflandırılmayacak özkaynaklarda kaydedilen birikmiş gelirler (giderler), kâr veya zararda yeniden sınıflandırılacak özkaynaklarda kaydedilen birikmiş gelirler (giderler), geçmiş yıllar kârları, geçmiş yıllar zararları ve dönem net kârı (zararı) hesapları bulunur. İnceleme için bkz. **Aksu Özkan**, s. 241-287.

⁸ Buna göre öğretide verilen tanımlardan birine göre yedek akçe, ileride meydana gelebilecek ziyanları kapatmak, beklenen veya beklenilmeyen kayıp ve masrafları karşılamak, işletmenin idamesi ve gelişimini, istikrarlı kâr payı dağıtımını temin maksadıyla, kazançlardan alıkonulmak suretiyle açık veya gizli olarak ayrılan kıymetlerdir. Bkz.

Yedek akçeler ayrılmalarını öngören veya karara bağlayan kaynak açısından⁹; “kanuni, esas sözleşmesel ve genel kurul kararı ile ayrılan yedek akçeler” şeklinde üçe ayrılır¹⁰. Kanun koyucu sermaye şirketlerine elde ettikleri kazançların bir kısmını ayırma zorunluluğu getirmiştir. Bu sebeple, öğretide kanuni yedek akçeler, “kanunun emredici hükümlerine göre ayrılması zorunlu olan yedek akçeler” olarak tanımlanmaktadır¹¹. Kanuni yedeklerin harcanmalarına belirli durumlarda izin verildiğinden, bunların harcan-

Arslanlı, Halil: Anonim Şirketler, C. IV-V, Anonim Şirketin Hesapları, Anonim Şirketin İnfisalı ve Tasfiyesi, Fakülteler Matbaası, İstanbul, 1961, s. 69 (C. IV-V); **Doğanay**, İsmail: Türk Ticaret Kanunu Şerhi 2, Feryal Matbaası, Ankara, 1990, s. 1036; **Sevilengül**, Orhan: Genel Muhasebe, 18. Baskı, Gazi Kitabevi, Ankara, 2016, s. 595. Benzer tanım için bkz. **Burçkin**, Emre: “Yedek Akçeler ve Sermaye İlaveleri”, Prof. Dr. Mübeccel Kıray’a Armağan, Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, C. 7, S. 1, Y. 1990, s. 432; **Üçışık**, Güzin/**Çelik**, Aydın: Anonim Ortaklıkta Finansal Tablolarda Yedek Akçeler ve Kâr Dağıtımı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2018, s. 184.

⁹ Yedek akçeler ayrılış amacı açısından serbest ve bağlı yedekler; kökeni yönünden ise kârdan ayrılan ve esas sermayenin itibari değerini aşan ödemelerden doğan yedek akçeler olarak ayırma tâbi tutulmaktadır. Bkz. **Tekinalp (Poroy/Çamoğlu)**, s. 313; **Arı**, Zekeriyâ: Şirketler Hukuku, (der. Sami Karahan), Mimoza Yayınları, Konya 2012, s. 487.

¹⁰ **Tekinalp (Poroy/Çamoğlu)**, s. 313; **Bahtiyar**, Mehmet: Ortaklıklar Hukuku, 14. Bası, Beta Yayınevi, İstanbul, 2020, s. 300; **Şener**, s. 493; **Fahran**, s. 94; **Akyol**, s. 46; **Pulaşlı**, s. 2369; *Karayalçın* yedek akçeleri kanuni ve ihtiyari yedek akçe olarak ikiye ayırmaktadır. İhtiyari yedek akçe, statü hükümlerine göre veya genel kurul kararı ile ayrılan yedek akçelerdir. Bkz. **Karayalçın**, s. 114; **Moroğlu**, s. 219. İsviçre Hukuku’nda aynı ayırım için bkz. **Forstmoser**, Peter/**Meier-Hayoz**, Arthur/**Nobel**, Peter: Schweizerisches Aktienrecht, 2. Baskı, Stämpfli Verlag, Bern 1996, § 50 N. 7 ve devamı; **Neuhaus**, Markus R./**Balkanyi**, Patrick: Basler Kommentar Obligationenrecht II Art. 530-964 OR, (her. Honsell, Heinrich/Vogt, Nedim Peter/Watter, Rolf), 5. Baskı, Helbing Lichtenhahn Verlag, Basel 2016, Art. 671, N. 4a; **Imark**, Lukas/**Lipp**, Lorenz: Handkommentar zum Schweizer Privatrecht, Personengesellschaften und Aktiengesellschaft – Vergütungsverordnung, Art. 530-771 OR, (her. Riberto, Vito/Trüeb, Hans Rudolf), 3. Baskı, Schulthess Verlag, Zürich, 2016, Art. 671, N. 1; **Meister**, Thomas: OR Kommentar Schweizerisches Obligationenrecht, (her. Kostkiewicz, Jolanta Kren/Wolf, Stephan/Amstutz, Marc/Fankhauser, Roland), 3. Baskı, Orell Füssli Verlag, Zürich, 2016, Art. 671, N. 1.

¹¹ **Üçışık/Çelik**, s. 222; **Pulaşlı**, s. 2372; **Bahtiyar**, s. 300; **Arı**, s. 487; **Çağırğan Tuncer/ulusoy**, s. 1978; **Taniş**, Veysi Naci: Genel Muhasebe İlkeler ve Uygulamalar, 9. Baskı, Karahan Kitabevi, Adana 2016, s. 280; **Akyol**, s. 46; **Neuhaus/Balkanyi**, Art. 671, N. 9; **Imark/Lipp**, Art. 671, N. 5; **Erimez**, s. 285; **Erimez**, Rüştü: “Yedek Akçeler”, Maliye Araştırma Merkezi Konferansları, S. 18, Y. 1969, s. 70 (Yedek Akçeler); bu sebeple *Karayalçın* kanuni yedek akçeleri, mecburi yedek akçe olarak da adlandırmaktadır. Bkz. **Karayalçın**, s. 114.

maları serbest değildir¹². Keza kanuni yedek akçeler, esas sözleşme veya genel kurul kararı ile ortadan kaldırılamaz ve sınırlandırılmazlar¹³.

TTK’de kanuni yedek akçe, “TTK m. 519 uyarınca genel kanuni yedek akçe” ve “TTK m. 520 uyarınca şirketin iktisap ettiği kendi pay senetleri için ayrılan yedek akçe ve yeniden değerlendirme fonları” şeklinde ikiye ayrılarak düzenlenmiştir. TTK m. 519/1 uyarınca yıllık kârın yüzde beşi, ödenmiş sermayenin yüzde yirmisine ulaşınca kadar genel kanuni yedek akçeye ayrılır. Bu ayırım yapıldıktan sonra pay senedi ihraç primleri, pay senedi iptal kârları ve kârdan pay alacak kişilere dağıtılacak tutarın yüzde onu genel kanuni yedek akçeye eklenir [TTK m. 519/2(a-c)]. Buna göre hükümde dört farklı kaynağın genel kanuni yedek akçeyi oluşturduğu düzenlenmiştir. Bununla birlikte, öğretide TTK m. 519’da yer alan ayrımların hukuki nitelendirilmesiyle ilgili bir tartışma bulunmaktadır. Bir görüşe göre sadece TTK m. 519/1’de düzenlenen yıllık kârdan yapılacak ayırım “genel kanuni yedek akçeyi” oluşturur. Kanuni yedek akçe kavramı ise, birinci ayrımla oluşan genel kanuni yedek akçe ile TTK m. 519/2’de sayılan “paraların” eklenmesi sonucunda meydana gelen bütünü ifade etmektedir¹⁴. Diğer görüş ise, genel kanuni yedek akçenin TTK m. 519/1 ve 2’de yer alan kalemlerin tamamından oluştuğu yönündedir¹⁵. Kanaatimizce de genel kanuni yedek akçe kavramı, TTK m. 519/1 ve 2’deki tüm ayrımları kapsar. Zira hükmün kenar başlığı “genel kanuni yedek akçe”dir ve madde kenar başlığı TTK’ye dâhildir (TTK m. 1534/1). Keza, hem birinci hem de ikinci fıkrada genel kanuni yedek akçe kavramı kullanılmaktadır. Bunun yanı sıra, bu tartışmanın temeli

¹² **Tekinalp (Poroy/Çamoğlu)**, s. 315; **Karayalçın**, s. 114; **Tekinalp**, s. 278; **Canözü**, Salih: Anonim Şirketlerde Kâr Payının Tespiti ve Dağıtılması, 2. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2016, s. 67; **Ateşagaoglu**, Erdem: Vergi Hukuku Bakımından Anonim Şirketlerde Kâr Dağıtımı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2012, s. 57.

¹³ **Tekinalp (Poroy/Çamoğlu)**, s. 315; ETK m. 466 için aynı yönde bkz. **Tekinalp**, s. 278.

¹⁴ **Üçışık/Çelik**, s. 222, 223; ETK döneminde aynı yönde bkz. **Erimez**, s. 282; **Doğanay**, s. 996.

¹⁵ **Tekinalp (Poroy/Çamoğlu)**, s. 323; **Yanlı**, Veliye: “Anonim Şirketlerde Kâr Dağıtımı”, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, C. XXX, S. 1, Y. 2014, s. 9; **Altaş**, Soner: “Anonim Şirketlerde Kanuni ve İhtiyari Yedek Akçe Ayrımı”, Bankacılar Dergisi, S. 93, Y. 2015, s. 34, 36 (Yedek Akçe); **Moroğlu**, s. 221 dpn. 312; **Pulaşlı**, s. 2374; **Aksu Özkan**, s. 255; **Badak**, Zehra: Türk Ticaret Kanunu’na Göre Anonim Şirkette Pay Sahibinin Kâr Payı Hakkı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2018, s. 104, 105; **Gürbüz Usluel**, bu konuya ilişkin herhangi bir tartışma yapmamakla birlikte, genel kanuni yedek akçe başlığı altında TTK m. 519/1 ve 2’de yer alan bütün unsurları ele almıştır. Bkz. **Gürbüz Usluel**, Aslı E.: Anonim Şirketlerde Pay Sahibinin Kâr Payı Alma Hakkı, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Ankara, 2016, s. 22, 23.

hükmün ETK dönemindeki karşılığını oluşturan m. 466'ya dayanmaktadır¹⁶. Nitekim hükmün hem kenar başlığının kanuni yedek akçe olması hem de ikinci fıkrada genel kanuni yedek akçe kavramı geçmemesi sebebiyle ETK m. 466, öğretilerde tartışmalara sebep olmuştur¹⁷. Bu dönemde oluşan tartışmalara son vermek adına TTK m. 519'un madde metin başlığı genel kanuni yedek akçe olarak değiştirilmiş ve ikinci fıkraya da aynı kavram eklenmiştir¹⁸. Ayrıca hükmün mehzazını oluşturan İsviçre Borçlar Kanunu

¹⁶ “Kanuni yedek akçe” kenar başlıklı ETK m. 466 uyarınca, “Her yıl safi karın yirmide birinin ödenmiş esas sermayenin beşte birini buluncaya kadar umumi yedek akçe olarak ayrılması mecburidir. Kanuni haddini bulduktan sonra dahi bu akçeye aşağıdaki paralar eklenir: 1. Hisse senetlerinin çıkarılmasında, çıkarma masrafları indirildikten sonra, itibari kıymetten fazla olarak elde edilen hasılatın itfalara veya yardım ve hayır işlerine sarf edilmeyen kısmı; 2. İptal edilen hisse senetlerinin bedellerine mahsubene yapılan ödemelerin, bunların yerine çıkarılan senetlerden elde edilen hasılat noksanı kapatıldıktan sonra, artan kısmı; 3. Safi kardan, birinci fıkrada yazılı yedek akçeden başka pay sahipleri için %5 kar payı ayrıldıktan sonra, pay sahipleriyle kara iştirak eden diğer kimselere dağıtılması kararlaştırılmış olan kısmın onda biri;”.

¹⁷ *Hiçşaşmaz*, maddenin bu yazılış şekli ile “kanuni ihtiyat”ın bütünlüğü bozulduğunu, bu durumun bazı hatalı uygulamalara yol açtığını ifade etmektedir. Yazara göre, birinci fıkradaki umumi yedek akçe ile ikinci fıkradaki ihtiyatları birbirinden ayrı şekilde mütalaa ederek, sonuncuları munzam kanuni ihtiyat şeklinde anlamlandırmak isabetli olacaktır (**Hiçşaşmaz**, Mazhar: Anonim Şirketlerde İhtiyat Tefriki ile Alakalı Meseleler, III. Ticaret ve Banka Hukuku Haftası, Ankara, 1964, s. 154, 156). Aynı soruna değinen *Tekinalp*'e göre, hükmün lafzı gereği umumi yedek akçe kanuni yedek akçeden daha dar bir anlama sahiptir ve yalnız ETK m. 466/1'de yer alan ve yıllık kârdan yapılan birinci ayrımı kapsar. Buna karşılık, hükmün lafzının götürdüğü bu sonucun, harcanma açısından etkileri olumsuz olacaktır. Bu sebeple, hükmü, bu sorunla ilgili olarak amacına uygun yorumlamak ve ayrılmış bulunan bu paraların da ETK m. 466/3'teki kurala bağlı olduğu sonucuna varmak doğrudur (**Tekinalp**, s. 287, 288). *Çevik*, umumi yedek akçenin birinci kanuni yedek akçe olarak da tanımlandığını ifade etmekle birlikte, dört kaynağı da umumi yedek akçenin alt ayrımları olarak ele almıştır (**Çevik**, s. 1038-1040). *Karayalçın*, bu soruna değinmeksizin ETK m. 466'da yer alan tüm kalemlerin umumi yedek akçeyi oluşturduğunu ifade etmiştir [**Karayalçın**, s. 116-120; **Karayalçın**, Yaşar: “Mecburi - Kanuni Yedek Akçeler ve Kullanılması”, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, C. 4, S. 3, Y. 1968, s. 408 (Mecburi Yedek)]. *Erimez* ise, eserlerinde, her iki görüşü de savunmuştur. Yazar, ETK m. 466/1'i umumi yedek akçe, 466/2'de düzenlenen kalemleri ise ek yedek akçe olarak adlandırmıştır. Umumi ve ek yedek akçe, ETK m. 466'da yer alan sınırlandırmalara tâbidir (Bkz. **Erimez**, Yedek Akçeler, s. 78, 97). Buna karşılık, yazar eserinin ilerleyen kısmında, umumi yedek akçenin birinci ve ikinci tertip yedek akçe olduğunu ifade etmiş ve şirket zararının bu iki unsurdan hangisiyle kapatılacağını tartışmıştır (**Erimez**, Yedek Akçeler, s. 100; aynı çelişki için bkz. **Erimez**, s. 343, 349, 350).

¹⁸ Öğretilerde de kanun koyucunun ETK döneminde olduğu gibi sadece birinci ayrımın kanuni yedek akçe olarak işlem görmesinden endişe etmesi sebebiyle her iki fıkrada da genel kanuni yedek akçe kavramını kullandığı ifade edilmektedir. Bkz. **Tekinalp (Poroy/Çamoğlu)**, s. 323.

[Obligationenrecht (OR)] Art. 671 de aynı şekilde düzenlenmiştir. İsviçre öğretisinde de dört kalemin genel kanuni yedek akçeyi oluşturduğu ifade edilmektedir¹⁹.

II. GENEL KANUNİ YEDEK AKÇENİN KAPSAMI

Genel kanuni yedek akçenin nelerden oluştuğu TTK m. 519'da iki fıkra hâlinde düzenlenmiştir. Bu iki fıkrada yer alan tüm kalemlerin, koşulları oluştuğu takdirde ayrılması zorunludur. Kanun koyucu, bu konuda şirkete takdir yetkisi tanımamıştır. Buna göre, genel kanuni yedek akçeyi oluşturan dört farklı kaynak aşağıdaki şekildedir:

İlk olarak TTK m. 519/1 uyarınca yıllık kârın²⁰ yüzde beşi genel kanuni yedek akçeye ayrılacaktır. Bu ayırım kârdan kanunen ayrılması gerekli ilk yedek akçe olduğu için, birinci tertip kanuni yedek akçe olarak adlandırılmaktadır²¹. Birinci tertip kanuni yedek akçenin ayrılması konusunda, ka-

¹⁹ **Böckli**, Peter: Schweizer Aktienrecht, 4. Baskı, Schulthess Verlag, Zürich - Basel – Genf, 2009, § 8 N. 309; **Forstmoser/Meier-Hayoz/Nobel**, § 50 N. 7; **Kägi**, Urs: Kapitalerhaltung als Ausschüttungsschranke Grundlagen, Regelung und Zukunft im Aktienrecht, (her. Peter Forstmoser), Dike Verlag, Zürich/St. Gallen, 2012, § 6 N. 27; **Bauen**, Marc/**Bernet**, Robert: Schweizer Aktiengesellschaft, Schulthess Verlag, Zürich - Basel – Genf, 2007, § 6 N. 372-376; **Glanzmann**, Lukas: “Die Bilanzierung des Eigenkapitals im Einzelabschluss von Kapitalgesellschaften”, Schweizerische Zeitschrift für Wirtschafts- und Finanzmarktrecht, 2017, s. 277, <https://www.alexandria.unisg.ch/257247/1/SZW%20Bilanzierung%20des%20EK.pdf>, ET. 01.12.2020. Hükmün alındığı OR Art. 671'de de aynı ayrımlar bulunmakla birlikte, muhasebe kanununun revizyonu ile kanuni yedek akçelerin adlandırılmaları değiştirilmiştir. Buna göre yedek akçeler açısından kâr yedeği ve sermaye yedeği şeklinde ikili bir ayrıma gidilmiştir. Kâr yedekleri birinci ve ikinci kanuni yedek akçeden; sermaye yedekleri ise prim, ıskat ve pay sahipleri tarafından yapılan ilave katkılardan oluşmaktadır [OR Art. 959a/2(3-b, c)]. (Bkz. **Dekker**, Stephan: Aktienrecht Kommentar Aktiengesellschaft, Rechnungslegungsrecht, VegüV, GeBüV, VASR, (her. Jeannette K. Wibmer), Orell Füssli Verlag, Zürich, 2016, Art. 671, N. 11; **Imark/Lipp**, Art. 671, N. 2-4; **Meister**, Art. 671, N. 1a). Yeni muhasebe kanunu 2013 yılında yürürlüğe girmiştir; ancak yedek akçelerle ilgili önemli anonim şirketler kanunu hükümleri 23 Aralık 2011 tarihinde Parlamento tarafından açıkça yürürlükten kaldırılmamış ve 2019'da hala yürürlüktedir. Dolayısıyla söz konusu isimlendirmeler, mevcut düzenlemeye uyarlanarak uygulanmaktadır (Bkz. **Böckli**, Peter: OR-Rechnungslegung, 2. Baskı, Schulthess Verlag, Zürich - Basel – Genf, 2019, § 4 N. 429, 455-460 (Rechnungslegung); **Glanzmann**, s. 277).

²⁰ TTK m. 508'de yıllık kârın bilançoya göre belirleneceği düzenlenmekle birlikte, kavram öğretide tartışmalıdır. Tartışma esasen birinci tertip yedek akçenin ayrılacağı matraha kurumlar vergisi ve geçmiş yıllar zararının dâhil olup olmadığı hususundadır. Ayrıntılı inceleme için bkz. **Aksu Özkan**, s. 255-269.

²¹ **Birsel**, s. 52; **Burçkin**, s. 434; **Akyol**, s. 47; **Altaş**, Yedek Akçe, s. 34; **Ateşgöğü**, s. 62; **Göktuna**, s. 10; **Bayazıtli**, Erhan/**Çelik**, Orhan/**Gürdal**, Kadir: Genel Muhasebe,

nundaki yüzde beşlik oran emredicidir. Esas sözleşmeye bu oranın yüzde beşten düşük olacağı şeklinde bir hüküm konamaz²². Kanuni yedek akçenin birinci ayırımı, ödenmiş sermayenin yüzde yirmisine ulaşınca kadar zorunludur. Sınırı belirleyecek olan ödenmiş sermayedir. Dolayısıyla pay sahiplerinin taahhüt ettikleri ancak henüz ödemedikleri tutar dikkate alınmaz²³. Yüzde yirmilik sınıra ulaşıncaya kadar zorunluluk ortadan kalkar²⁴. Bundan sonra ayırma devam edilirse, fazla kısım, anonim şirketin kendi isteği ile ayırdığı yedek akçe olarak nitelendirilecektir²⁵. Ödenmiş veya çıkarılmış sermaye artırılmışsa ve bu nedenle kanuni yedek akçeler tavanın altında kalırsa, zorunluluk yeniden doğar²⁶. TTK m. 519/1’de öngörülen yüzde yirmilik oran esas sözleşmeye konulacak bir hüküm ile arttırılabilir. Buna bağlı olarak oluşturulan yedek akçeler, sermayenin yüzde ellisine kadar aynı esasa tâbi olacaktır²⁷.

İkinci olarak TTK m. 519/2-a uyarınca yeni payların çıkarılması dolayısıyla sağlanan primin, çıkarılma giderleri, itfa karşılıkları ve hayır amaçlı ödemeler için kullanılmamış bulunan kısmı genel kanuni yedek akçeye eklenir. Anonim şirkette çıkarılan yeni pay senetlerinin üzerinde yazılı değerine itibari/nominal değer denilir. Pay senedinin itibari değerden daha yüksek değerle satılması hâlinde, pay senetlerinin itibari değeri ile ihraç değeri arasındaki olumlu fark primi oluşturur²⁸. Örneğin bir anonim şirket 4.000.000 TL olan sermayesini, ¼ oranında arttırmaya karar vermiş ve borsada oluşan fiyatlar üzerinden 2.000.000 TL’ye satmıştır. Nominal değeri 1.000.000 TL olan pay senetleri 2.000.000 TL’ye satılarak, 1.000.000 TL’lik pay senedi ihraç primi oluşmuştur²⁹. Şayet çıkarılma gideri, itfa karşılığı ve

Siyasal Kitabevi, Ankara, 2016, s. 508; birinci tertip yedek akçe kavramının kullanımı için bkz. **Üçışık/Çelik**, s. 222; **Erimez**, s. 282.

²² **Karshoğlu**, Hasan: Anonim Şirketlerde Örtülü Kâr Dağıtımı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2015, s. 85.

²³ **Tekinalp**, s. 303; **Üçışık/Çelik**, s. 230.

²⁴ **Tekinalp (Poroy/Çamoğlu)**, s. 319; **Altaş**, s. 12; **Canözü**, s. 68.

²⁵ **Tekinalp (Poroy/Çamoğlu)**, s. 319; **Canözü**, s. 75. Ayırma devam, esas sözleşme ile öngörülmüşse esas sözleşmesel; genel kurul kararına dayanıyorsa olağanüstü yedek akçe söz konusu olacağı hususunda bkz. **Doğanay**, s. 1053.

²⁶ **Tekinalp (Poroy/Çamoğlu)**, s. 319; **Tekinalp**, s. 302; **Altaş**, s. 13.

²⁷ **Bilgili/Demirkapı**, s. 519.

²⁸ **Tekinalp (Poroy/Çamoğlu)**, s. 323; **Moroğlu**, s. 219 dñn. 309; **Yıldız**, Şükrü: “Anonim Ortaklıkta İhraç Primleri (Agio)”, Makalelerim 1988-2007, Ankara, 2008, s. 137; **Erimez**, Yedek Akçeler, s. 90; **Canözü**, s. 68; **Sevilengül**, s. 592, 593; **Küçüksavaş**, Nihat: Finansal Muhasebe, 14. Baskı, Beta Yayıncılık, İstanbul, 2016, s. 517; **Böckli**, Rechnungslegung, § 4 N. 510; **Dekker**, Art. 671, N. 5; **Glanzmann**, s. 278.

²⁹ **Aksu Özkan**, s. 248.

hayır amaçlı ödemeler yoksa bu tutarın tamamı genel kanuni yedek akçeye eklenecektir. Söz konusu tutarın genel kanuni yedek akçeye eklenmesi konusunda kanunda bir üst sınır belirlenmemiştir (TTK m. 519/2).

Üçüncü olarak ıskat sebebiyle iptal edilen pay senetlerinin bedeli için ödenmiş olan tutardan, bunların yerine verilecek yeni senetlerin çıkarılma giderlerinin düşülmesinden sonra kalan kısmı genel kanuni yedek akçeye eklenecektir [TTK m. 519/2(b)]. TTK m. 482 uyarınca sermaye taahhüdünü yerine getirmeyen pay sahibinin pay senedi iptal edilerek yerine yeni pay sahibi alınabilir. Bu durum TTK m. 483'te ıskat olarak isimlendirilmekte olup, iptal edilen pay senetlerinin bedeli için ödenmiş olan tutardan, bunların yerine verilecek yeni senetlerin çıkarılma giderlerinin düşülmesinden sonra kalan kısmı genel kanuni yedek akçeye eklenir. Söz konusu tutarın genel kanuni yedek akçeye eklenmesi konusunda kanunda bir üst sınır belirlenmemiştir (TTK m. 519/2).

Son olarak TTK m. 519/2-c uyarınca pay sahiplerine yüzde beş³⁰ oranında kâr payı ödendikten sonra, kârdan pay alacak kişilere dağıtılacak toplam tutarın yüzde onu, genel kanuni yedek akçeye eklenir. Bu ayrıma ikinci tertip kanuni yedek akçe denilmektedir³¹. İkinci tertip kanuni yedek akçe ayrımı, ilk genel kanuni yedek akçe ödenmiş sermayenin yüzde yirmisini bulmuş olsa bile zorunludur³². Bununla birlikte, İsviçre öğretisinde bir görüş genel kanuni yedek akçenin OR Art. 671/3'te öngörülen sınıra ulaştıktan sonra, yedek akçenin ikinci ayrımının yapılmasının zorunlu olmadığı yönündedir³³. Zira genel kanuni yedek akçe tutarının sermayenin yarısını aştığı

³⁰ Hükümde yüzde beşlik oranın ne üzerinden hesaplanacağı düzenlenmemiştir. Bu sebeple, öğretilerde yüzde beşlik oranın ödenmiş sermaye üzerinden mi yoksa yıllık kâr üzerinden mi hesaplanacağı tartışmalıdır. Tartışma için bkz. bkz. **Canözü**, s. 111 ve devamı; **Aksu Özkan**, s. 270.

³¹ **Burçkin**, s. 434; **Altaş**, Yedek Akçe, s. 34; **Gökçen**, Gürbüz: Genel Muhasebe, Beta Yayıncılık, İstanbul, 2015, s. 366; ikinci kanuni yedek akçe olarak kullanımı için bkz. **Bahtiyar**, s. 300. İsviçre Hukuku'nda yeni kanun taslağında ikinci tertip kanuni yedek akçe ayrımı kaldırılmıştır. Bkz. **Imark/Lipp**, Art. 671, N. 28; **Böckli**, Rechnungslegung, § 4 N. 508.

³² **Pulaşlı**, s. 2376; **Dekker**, Art. 671, N. 4; **Imark/Lipp**, Art. 671, N. 9.

³³ **Böckli**, § 8 N. 308; **Meister**, Art. 671, N. 3; **Neuhaus/Balkanyi**, Art. 671, N. 14; **Glanzmann**, s. 280; **Glanzmann**, Lukas: "Ausgewählte Fragen im Zusammenhang mit Dividendenausschüttungen", in Entwicklungen im Gesellschaftsrecht XII, (her. Kunz, Peter V/Arter, Oliver/Jörg, Florian), Stämpfli Verlag, Bern 2017, s. 104 (Gesellschaftsrecht). İsviçre uygulamasında bu eşik değere ulaşıldığında ikinci ayrımın yapılmayacağı yerleşik hâle geldiği hususunda bkz. **Dekker**, Art. 671, N. 4; **Gürbüz Usluel**, s. 26.

hâllerde serbestçe kullanılabilmesi imkânı doğduğundan, genel kanuni yedek akçe olarak ayrılmasına gerek yoktur. Diğer görüş, ikinci tertip kanuni yedek akçe ayrımı için bir tavan olmadığı yönündedir³⁴. Zira OR Art. 671/3 ve TTK m. 519/3'ün lafzı, böyle bir yoruma müsaade etmemektedir. Kanaatimizce de ikinci tertip kanuni yedek akçe ayrımı için kanuni bir üst sınır bulunmamaktadır. Nitekim TTK m. 519/2'de açıkça, TTK m. 519/1'de öngörülen sınıra ulaşıldıktan sonra da bu ayrımın devam edeceği düzenlenmiştir. Bunun yanı sıra, TTK m. 519/3, genel kanuni yedek akçenin kullanımı ile ilgilidir ve bu kullanımın belirlenmesi amacıyla bir oran düzenlenmiştir. Bununla birlikte, kanaatimizce her ikisi de kârdan ayrılmasına rağmen, birinci tertip kanuni yedek akçeye bir üst sınır getirilmesine rağmen, ikinci tertip yedek akçe açısından böyle bir düzenleme olmaması birbiriyle çelişmektedir. Keza esas/çıkarılmış sermayenin yarısını aşan genel kanuni yedek akçenin serbestçe harcanabileceği de göz önünde tutulduğunda, olması gereken hukuk açısından ikinci tertip kanuni yedek akçe ayrımına bir üst sınır getirilmelidir.

III. GENEL KANUNİ YEDEK AKÇENİN MUHASEBELEŞTİRİLMESİ

Genel kanuni yedek akçe, anonim şirketin bilançosunda muhasebeleştirilir. TTK'de açıkça bilançonun tanımına yer verilmemiştir; ancak TTK m. 68/1'de bilançonun işletmenin varlık ve borçlarının tutarlarının ilişkisini gösteren finansal tablo olduğu yer almıştır. Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu'nun (KGG) düzenlemelerinde³⁵ ve öğretide bilanço, "hazırlandığı tarih itibarıyla işletmenin varlık, yükümlülük ve özkaynaklarını gösteren tablo" şeklinde tanımlanmaktadır³⁶. Finansal rapor-

³⁴ **Badak**, s. 118.

³⁵ TTK'de bilançonun düzenlenmesine ilişkin temel düzenlemeler yer almakla birlikte, uygulanacak esas kurallar açısından KGG'nin düzenlemelerine gönderme yapılmıştır (TTK m. 88). KGG tarafından yayınlanan karar ile Türkiye Muhasebe Standartları/ Türkiye Finansal Raporlama Standartları (TMS/TFRS), Büyük ve Orta Boy İşletmeler İçin Finansal Raporlama Standardı (BOBİ FRS) geçerli mevzuat olarak belirlenmiştir. TMS/TFRS'de de bilançonun tanımı açıkça düzenlenmemiş; ancak KGG tarafından yayınlanan Finansal Raporlamaya İlişkin Kavramsal Çerçeve (FRKÇ) m. 3.3/a'da bilançoda varlık, yükümlülük ve özkaynak unsurlarının bulunacağına yer verilmiştir (FRKÇ için bkz. RG, 27.10.2018, S. 30578). BOBİ FRS m. 1.29 uyarınca bilanço, işletmenin finansal durumu hakkında bilgi vermek üzere hazırlanan ve işletmenin belirli bir tarihteki varlık, yükümlülük ve özkaynaklarını gösteren tablodur.

³⁶ **Sevilengül**, s. 33; **Gökçen**, s. 9; **Gökgöz**, Ahmet: Genel Muhasebe, Ekin Basım Yayın Dağıtım, Bursa, 2015, s. 5; **Uysal**, Tolga/**Şenlik**, Mehmet: Genel Muhasebe, Seçkin

lamada, şirketin gerçekleştirdiği iktisadi işlemler, niteliklerine göre varlık, yükümlülük veya özkaynak gruplarına aktarılır. Anonim şirketin kuruluş aşamasında, şirketin sahip olduğu varlıklar, ya şirket kurucuları tarafından sağlanmıştır ya da üçüncü kişilere borçlanılarak elde edilmiştir. Bunlardan birinci bölümün kaynağına “Özkaynak”, ikinci bölümün kaynağına “Yükümlülükler” denilir (FRKÇ m. 4.1/a). Şirketin kuruluşunda sadece sermayeden oluşan özkaynak grubuna, şirketin faaliyetleri arttıkça farklı hesaplar eklenir³⁷. Bunlardan biri de genel kanuni yedek akçeye ilişkin hesaplardır. Bunun yanı sıra, bilanço aktif ve pasif taraf ayrımına da tâbi tutulmaktadır. Tablonun sol yanına aktif taraf, sağ yanına da pasif taraf denir³⁸. Aktif taraf, o şirketin varlıklarını; pasif tarafa bu varlıkların nasıl finanse edildiğine dair bilgileri içeren yükümlülükleri ve özkaynaklarını gösterir³⁹. Bu ayrım kapsamında genel kanuni yedek akçe, bilançonun pasifinde raporlanır ve bilançonun aktifinde yer alan bir kısım varlığın kaynağını oluşturur. Örneğin bir anonim şirkette pay sahipleri tarafından getirilen esas sermaye tutarı 400.000 TL’dir. Şirket yatırım yapmak için bankadan 100.000 TL kredi çekmiştir. Bu durumda şirketin 2018 yılı bilançosunda varlık tutarı 500.000 TL, özkaynak 400.000 TL ve yükümlülükler 100.000 TL olarak raporlanacaktır. 2019 yılında ise, 20.000 TL genel kanuni yedek akçe ayrılmıştır. Bu durumda, şirketin özkaynakları 420.000 TL’ye, varlık tutarı da 520.000 TL’ye yükselecektir.

Bilançoda geçerli çift taraflı kayıt sistemi gereği⁴⁰, bilançoda raporlanan genel kanuni yedek akçe tutarı kadar, şirketin varlığı bulunmalıdır. Buna göre, bilançonun pasif kısmına kaydedilen her genel kanuni yedek

---

Yayıncılık, Ankara, 2016, s. 31; **Yalçın**, Erhan: Uluslararası Finansal Raporlama, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2015, s. 214; **Bayazıtlı/Çelik/Gürdal**, s. 26; **Aksu Özkan**, s. 166; **Karayalçın**, bilançonun içeriğinden bahsetmeksizin, bilançoğu işletmenin dönem sonu mali “muavazene=denge”sini gösteren belge olarak tanımlamıştır. Bkz. **Karayalçın**, s. 40; **Tekinalp**, bilanço için bir tanım vermekten kaçınmaktadır. Yazara göre bunu yapmaya çalışmak, bilanço gibi zengin içeriğe sahip kavramlar açısından tanıtıcı olmamaktadır. Bu sebeple, bilançonun sonuç açıklama işlevine değinmektedir. Bkz. **Tekinalp**, s. 59, 60, 170-245.

³⁷ Özkaynaklar grubunda bulunan hesaplar için bkz. dpn. 7.

³⁸ **Böckli**, Rechnungslegung, § 4 N. 306; **Gökgöz**, s. 5; **Uysal/Şenlik**, s. 31; **Küçüksavaş**, s. 57; **Tanış**, s. 19; **Yalçın**, s. 214; **Bayazıtlı/Çelik/Gürdal**, s. 26; **Tekinalp**, s. 162.

³⁹ **Gökgöz**, s. 5; **Tanış**, s. 19.

⁴⁰ Bu yöntemde bir işlem veya olay kaydedilirken, bilançonun hem aktif hem de pasif tarafında kayıt yapılır. Bu sayede, bilanço bir terazi gibi dengede tutulur. Eşitliğin her zaman dengede olması için eşitliğin bir yanının parasal tutarı arttığında veya azaldığında, eşitliğin diğer yanının parasal tutarı da artırılır veya azaltılır. Bkz. **Sevilengül**, s. 65; **Bayazıtlı/Çelik/Gürdal**, s. 43; **Uysal/Şenlik**, s. 77

akçe tutarı kadar, aktife de varlık kaydedilir. Genel kanuni yedek akçenin karşılığını oluşturan varlığın ise, şirket malvarlığında nakit para olarak bulunması zorunluluğu yoktur. Başka bir deyişle, önemli olan bilançoda genel kanuni yedek akçe ile aynı değerde varlık olmasıdır. Örneğin X şirketinin 50.000 TL'lik genel kanuni yedek akçesi vardır. Bu durumda, şirket bilançosunun aktif kısmında yine 50.000 TL değerinde olmak koşuluyla taşınır, taşınmaz veya alacak hakkı gibi farklı varlık gruplarında genel kanuni yedek akçenin karşılığı bulunmalıdır.

Genel kanuni yedek akçe, bilançonun pasifinde özkaynak grubu altında raporlanır; ancak, bilançoda “genel kanuni yedek akçe” şeklinde bir hesap bulunmamaktadır. Bunun yerine, genel kanuni yedek akçe kapsamında yer alan tutarlar farklı hesaplara aktarılır. Bu aktarımın adlandırması da, TMS/TFRS ve BOBİ FRS'yi uygulayanlar ile Tek Düzen Hesap Planı'nı uygulayanlar arasında farklılık göstermektedir⁴¹. TMS/TFRS ve BOBİ FRS'yi uygulayanlar açısından, prim ve ıskata ilişkin yedek akçe, “Paylara İlişkin Primler/İskontolar” hesabında raporlanır⁴². Birinci ve ikinci tertip yedek akçe ise, “Kârdan Ayrılan Kısıtlanmış Yedekler” hesabında muhasebeleştirilir⁴³. Tek Düzen Hesap Planı⁴⁴, nında ise, prim ve ıskata ilişkin yedek

⁴¹ KGK'nin kararı sebebiyle finansal tabloların hazırlanmasında üç farklı mevzuat uygulanmaktadır. Bunlar, TMS/TFRS, BOBİ FRS ve Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği (MSUGT)'dir. Finansal tablo hazırlayıcılarından kimlerin hangi mevzuata tâbi olduğu, KGK'nin kararı ile belirlenmektedir. Kurul kararı için bkz. http://kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/PDF%20linkleri/RGTMS%20Uygulama%20Kapsam%C4%B1na%20%C4%B0li%C5%9Fkin%20Kurul%20Karar%C4%B1_y.pdf, ET. 25.11.2020.

⁴² Bu hesap, pay ihraç primleri, geri alınmış payların yeniden satışından ortaya çıkan primler, iptal edilen ortaklık payları, kontrol gücü devam eden ortaklıkların pay satış kârları gibi sermaye hareketleri dolayısıyla ortaya çıkan ve sermayenin bir parçası sayılan tutarların izlendiği kalemdir. Bkz. Finansal Tablo Örnekleri ve Kullanım Rehberi, s. 63. Rehber için bkz. RG, 07.06.2019, S. 30794; finansal tablolara ilişkin şablonlarda bu hesaplar kullanılmıştır. Şablon için bkz. <https://www.kgk.gov.tr/DynamicContentDetail/9190/Elektronik-Finansal-Raporlama>, ET. 27.11.2020.

⁴³ Önceki dönemlerin kârından, kanun veya sözleşme kaynaklı zorunluluklar nedeniyle veya kâr dağıtım dışındaki belli amaçlar (örneğin iştirak satış kazançlarından vergi avantajı elde edebilmek) için ayrılmış yedeklerdir (Finansal Tablo Örnekleri ve Kullanım Rehberi, s. 64). BOBİ FRS'ye tâbi olanlar açısından bu hesabın adı “Kâr Yedekleri”dir. Bkz. <https://www.kgk.gov.tr/DynamicContentDetail/9190/Elektronik-Finansal-Raporlama>, ET. 27.11.2020.

⁴⁴ Maliye ve Gümrük Bakanlığı tarafından Vergi Usul Kanunu uyarınca 20.6.1990 tarihinde oluşturulan “Tekdüzen Genel Hesap Planı ve Açıklamaları Komisyonu” tarafından, mali kesim dışında kalan tüm işletmelerde kullanılmak üzere, bir hesap planı hazırlanmıştır. Söz konusu hesap planı Maliye Bakanlığı'nın “1 Sayılı Muhasebe Uygulama

akçe, “Sermaye Yedekleri” grubunda, “Hisse Senedi İhraç Primleri ve Hisse Senedi İptal Kârları” hesaplarında; birinci ve ikinci tertip yedek akçe ise, “Kâr Yedekleri” grubunda, “Yasal Yedekler” hesabında gösterilir⁴⁵.

IV. GENEL KANUNİ YEDEK AKÇENİN KULLANILMASI

A. Genel Olarak

TTK m. 519/3 uyarınca genel kanuni yedek akçe sermayenin veya çıkarılmış sermayenin yarısını aşmadığı takdirde, sadece zararların kapatılmasına, işlerin iyi gitmediği zamanlarda işletmeyi devam ettirmeye veya işsizliğin önüne geçmeye ve sonuçlarını hafifletmeye elverişli önlemler alınması için kullanılabilir⁴⁶. Hükümde genel kanuni yedek akçenin şirket tarafından kullanılabilmesi için kanuni bir sınır öngörülmüştür. Bu sınır, sermaye veya çıkarılmış sermayeye göre belirlenecektir. Dolayısıyla genel kanuni yedek akçenin bağlı kısmı sermaye miktarına bağlı olup, sermaye artış veya azalmalarından etkilenmektedir⁴⁷. Sermayeden kasıt, anonim şirketin esas sermayesidir. Esas sermaye, aynı veya nakdi olarak pay sahiplerinin şirkete getirmeyi taahhüt ettikleri, ancak genel kurulun iradesine dayanarak şirket esas sözleşmesinde yapılacak değişikliklerle artırılıp, azaltılabilen, sabit bir rakam olarak şirket malvarlığı içerisinde yer alan tutardır⁴⁸. TTK m. 332/1 uyarınca bu tutarın en az 50.000 TL olması gerekir. Kanaatimizce TTK m. 519/3'te esas sermaye yerine, sermaye kavramının kullanılması yerinde değildir. Nitekim TTK m. 329 hükmünde yer alan sermaye kavramı, hem esas sermayeyi hem de kayıtlı sermaye sistemini kapsayan üst bir

---

lama Genel Tebliği” ile yürürlüğe konulmuştur. Tebliğ için bkz. RG, 26.12.1992, mük. S. 21447.

⁴⁵ İsviçre Hukuku'nda da son yapılan değişikliklerle, kanuni yedekler kâr ve sermaye yedeklerine ayrılmış ve kâr yedekleri birinci ve ikinci kanuni yedek akçeden; sermaye yedekleri ise prim, ıskat ve pay sahipleri tarafından yapılan ilave katkılardan oluşmaktadır [OR Art. 959a/2(3-b, c)]. Bu hususta bkz. **Dekker**, Art. 671, N. 11; **Imark/Lipp**, Art. 671 N. 2-4; **Meister**, Art. 671, N. 1a; **Böckli**, Rechnungslegung, § 4 N. 429, 455-460; **Glanzmann**, s. 277.

⁴⁶ Bu hüküm, başlıca amacı başka işletmelere katılmaktan ibaret olan holding şirketler hakkında uygulanmaz (TTK m. 519/4).

⁴⁷ **Kägi**, § 6 N. 138.

⁴⁸ **Tekinlalp**, Ünal: Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku, 4. Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2015, s. 77 (Sermaye); **Moroğlu**, s. 1; **Pulaşlı**, s. 2221. Esas sermaye, sermaye şirketlerinde ortakların sınırlı sorumlu olmaları sebebiyle şirkete getirilen sermaye, alacaklıların şirket malvarlığı içinde bulunması ve korunması gereken teminatıdır. Bkz. **Karayalçın**, s. 89.

kavramdır⁴⁹. Oysa hükmün devamında, çıkarılmış sermayeden de bahsedilmiştir. Çıkarılmış sermaye ise, kayıtlı sermaye sistemini kabul etmiş anonim şirketlerde bulunmaktadır. Bu sistemde, başlangıç sermayesi, çıkarılmış sermaye ve kayıtlı sermaye olmak üzere üç tür sermaye bulunur⁵⁰. Kayıtlı sermaye, esas sözleşmede, sermayenin yönetim kurulu tarafından artırılabilceği tavanı gösteren tutardır (6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu -SPK- m. 3/1; TTK m. 460). Başlangıç sermayesi, kuruluşta ve kayıtlı sermaye sistemine ilk geçildiğinde haiz olunması zorunlu sermayedir (SPK m. 3/b; TTK m. 332/2). Başlangıç sermayesi, halka kapalı anonim şirketlerde 100.000 TL'den az olamaz (TTK m. 332/1). Çıkarılmış sermaye ise, sermayenin yönetim kurulu kararıyla ulaştığı güncel düzey anlamına gelir⁵¹ ve çıkarılmış payların tümünün itibari değerlerinin toplamını temsil eder (TTK m. 332/2; SPK m. 3/d).

TTK m. 519/3'te genel kanuni yedek akçenin kullanımında hangi organın yetkili olduğu açıkça düzenlenmemiştir. Bununla birlikte, bu yetki genel kurula aittir. Nitekim TTK m. 408/2(d) uyarınca yedek akçenin kullanılmasına dair kararlar genel kurulun devredilemez görev ve yetkilerindedir. Genel kanuni yedek akçe esas sermayenin veya çıkarılmış sermayenin yarısına ulaşana kadar genel kurul, kural olarak, genel kanuni yedek akçe için ayrılan tutarı kullanamaz. Örneğin şirketin esas sermayesi 100.000 TL'dir. İlgili yıla kadar ayrılan genel kanuni yedek akçe tutarı, 40.000 TL'dir. Esas sermayenin yarısı olan 50.000 TL'lik genel kanuni yedek akçe birikmediği için, 40.000 TL'nin kullanımı serbest değildir. Bununla birlikte, bu durumda dahi, TTK m. 519/3'te sayılan belirli durumların varlığı hâlinde genel kurul yedek akçenin kullanılmasına karar verebilir. Bunlar şirketin zararının bulunması ve işlerin iyi gitmediği zamanlarda işletmeyi devam ettirmeye veya işsizliğin önüne geçmeye ve sonuçlarını hafifletmeye elverişli önlemler alınması için kullanılabilir. Öğretide kanun koyucunun, genel kanuni yedek akçelerin kullanım alanlarının belirlemedeki amacının, bunun pay sahiplerine dağıtılmasını önlemek olduğu ifade edilmektedir⁵². Başka bir

⁴⁹ TTK m. 329 ve devamında "esas sermaye" yerine, "sermaye" kavramının tercih edilmiş olması bilinçlidir. Zira yeni kanun, önceden sadece halka açık anonim şirketlere tanınmış bir olanak olan kayıtlı sermaye sisteminden yararlanmaya, halka kapalı anonim şirketler için de izin vermiştir. Her iki sistemi kapsayan ortak bir kavram olarak da, "sermaye" denilmiştir. Bkz. **Bahtiyar**, s. 111.

⁵⁰ **Moroğlu**, s. 10; **Bahtiyar**, s. 111; **Tekinalp**, Sermaye, s. 78.

⁵¹ **Tekinalp**, Sermaye, s. 78.

⁵² **Karayalçın**, Mecburi Yedek, s. 412; **Erimez**, s. 344, 345; **Karyağdı**, s. 192; **Ateşgaçoğlu**, s. 67; **Büren**, Roland von/**Stoffel**, Walter A./**Weber**, Rolf H.: Grundriss

deyişle, genel kanuni yedek akçe ayrılmasını öngören hükmün konulmasındaki amaç, pay sahipleri lehine bir durum yaratmak değil, üçüncü kişilerin (şirket personelinin, şirket alacaklılarının) haklarını güvence altına almaktır⁵³.

B. Kanunda Öngörülen Sınırın Altında Kalması Durumunda

1. Genel Olarak

TTK m. 519/3'te, genel kanuni yedek akçenin kanunda öngörülen sınırı aşmadığı müddetçe belirli durumlar için kullanılabilmesi düzenlenmiştir. Öğretide bu düzenlemenin, genel kanuni yedek akçe olarak ayrılan tutarın şirketin yatırımlarında kullanılmasını engellemediği ifade edilmektedir⁵⁴. Zira ayırım sadece bir hesap işlemi olup, yedek akçenin bilançonun pasifinde bir hesapta gösterilmiş olması, onun çeşitli amaçlar için kullanılmasını önleyici bir tedbir sayılmaz⁵⁵. Keza TTK'de, ayrılan genel kanuni yedek akçenin bir yerde bloke edilmesini veya saklanmasını öngören bir düzenleme de bulunmamaktadır⁵⁶. Bunun yanı sıra, öğretide bir görüş bu sonuca, yedek akçeyi, şirket sermayesi ile karşılaştırarak varmıştır. Buna göre, esas sermaye kaçınılmaz olarak anonim şirket tarafından kullanılacaktır; ancak söz konusu kullanımlar pasif kalemindeki sermaye miktarında bir azaltma yapılmasını gerektirmeyecektir. Bu bağlamda kanuni yedek akçeler için de aynı şekilde bir yorum yapılabilir. Zira TTK m. 519/3'te hüküm altına alınan kanuni yedek akçelerin harcanabileceği yerler dışındaki kullanımlar, bilançoda gözüken kanuni yedek akçe miktarında herhangi bir değişiklik yaratmayacak, kanuni yedek akçelerin çözülmesi sonucunu doğurmayacaktır⁵⁷. Kanaatimizce genel kanuni yedek akçenin esas sermayenin yarısını aşmayan

des Aktienrechts, 3. Baskı, Schulthess Verlag, Zürich - Basel - Genf, 2011, § 6 N. 1091; **Bauen/Bernet**, § 6 N. 376.

⁵³ **Karyağdı**, s. 192; **Erimez**, s. 345.

⁵⁴ **Erimez**, s. 343; **Erimez**, Yedek Akçeler, s. 98; **Karayalçın**, s. 120, 121; kanuni yedekler de diğer ekonomik değerler gibi işletmenin amacını gerçekleştirecek olan yatırım malvarlığına dâhildir. Bkz. **Moroğlu**, s. 220, 221 dñn. 311; **Ateşaoğlu**, s. 66, 67; **Aydın**, Alihan: "Kanuni Yedek Akçelerin Tamamının İç Kaynaklardan Sermaye Artırımında Kullanılması Mümkün Müdür?", Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, C. XXX, S. 2, Y. 2014, s. 84 dñn. 9.

⁵⁵ **Erimez**, s. 343; **Erimez**, Yedek Akçeler, s. 98; **Ateşaoğlu**, s. 66, 67.

⁵⁶ Yedek akçenin belirli bir mali kuruluşta tutulması ya da belirli kıymetlere yatırılması sağlanmadıkça, kanunun yukarıdaki hükmüne rağmen sermaye şirketlerinin bunları serbestçe kullanmalarının önüne geçilemez. Bkz. **Erimez**, s. 343; **Erimez**, Yedek Akçeler, s. 98.

⁵⁷ **Karayalçın**, s. 120-121.

kısının, şirket tarafından harcanıp harcanmayacağı meselesi bilanço kural- ları ışığında ikiye ayrılarak incelenmelidir. Öncelikle genel kanuni yedek akçe tutarında bir değişiklik olmaksızın yapılan harcamalar TTK m. 519/ 3'teki sınırlamaya tâbi değildir. Zira hüküm açısından önemli olan ilgili genel kanuni yedek akçe tutarının şirkette bulunması olup, bunun nakit, ta- şınır, taşınmaz gibi farklı varlık türlerinden olması önemli değildir. Örneğin 2019 yılı bilançosunda genel kanuni yedek akçe tutarı 50.000 TL'dir. Pasifte gösterilen bu tutarın karşılığı bilançonun aktif kısmında, 50.000 TL'lik "Nakit ve Nakit Benzerleri" grubunda, nakit para olarak raporlanmaktadır. Şirket bu nakit parayla, yine bilançoda varlık olarak raporlanacak başka bir malvarlığı değeri alabilir. Örneğin aynı örnekte, iş yeri için 10.000 TL'ye buzdolabı alınmıştır ve şirketin nakit para hesabında 40.000 TL kalmıştır. Bu işlem sebebiyle, şirketin bilançosunun varlık kısmının "Maddi Duran Var- lık"⁵⁸ grubunda 10.000 TL daha gösterilecektir. Dolayısıyla yapılan bu har- cama, genel kanuni yedek akçe tutarında bir değişiklik yapmaz.

Bununla birlikte, TTK m. 519/3 ile genel kanuni yedek akçe tutarının bağlı kısmının azalmasına sebep olan harcamaların engellenip engellenme- yeceği ayrıca değerlendirilmelidir. Öncelikle hükmün lafzından açıkça genel kanuni yedek akçenin esas sermayenin yarısını aşmayan kısmının, sadece hükümde yer alan durumlar için kullanılabilceği çıkmaktadır. Buna karşılık, hükümde, hükme aykırı davranışın yaptırımı düzenlenmemiştir. Bunun yanı sıra TTK döneminde, ETK döneminde yer alan genel kanuni yedek akçe tutarının devlet tahviline yatırılması gibi bir uygulama da bulunmamak- tadır⁵⁹. Dolayısıyla genel kanuni yedek akçenin bağlı kısmının harcanma- ması için kanuni engel vardır; ancak TTK m. 519/3, kanuna aykırı davranan yönetim kurulunun bağlı kısmı azaltıcı harcamalar yapmasını fiilen engelle- yememektedir. Bununla birlikte, bu durum, bağlı kısmın azalmasına sebep olan yönetim kurulunun sorumluluğuna sebep olabilecektir. Zira yönetim kurulu açıkça kanuna aykırı davranmıştır (TTK m. 553). Bunun yanı sıra, kanaatimizce sermayenin kaybı ve borca batıklığa ilişkin TTK m. 376 da bu görüşümüzü desteklemektedir. Nitekim hükümde sermaye ile kanuni yedek akçeler toplamının yarısının veya üçte ikisinin zarar sebebiyle karşılıksız kaldığı anlaşıldığı takdirde, yapılması gerekenler düzenlenmiştir. Ayrıca

⁵⁸ Bu grup, işletme faaliyetlerinde kullanılmak üzere elde tutulan ve bir dönemden daha fazla kullanımı öngörülen, fiziki varlıkların ve bunlarla ilgili birikmiş amortisman ve değer düşüklüğü karşılıklarının izlendiği hesaplardan oluşur. İnceleme için bkz. **Aksu Özkan**, s. 208.

⁵⁹ 4060 sayılı Yüzde Beş Faizli Devlet Tahvilleri İhracına Dair Kanun uyarınca anonim şirketler ve bankalar kanuni yedek akçelerini devlet tahvillerine yatırmak zorundaydılar.

öğretide savunulduğunun aksine ayrılmış olan genel kanuni yedek akçenin bir yerde saklanması zorunluluğunun olmaması, bunun harcanarak tüketilebileceğini göstermez; çünkü TTK m. 519/3'ün lafzı açıktır. Kanaatimizce böyle bir düzenleme, anonim şirketin ticaret şirketi olma özelliğiyle de bağdaşmaz. Zira genel kanuni yedek akçe tutarının da dâhil olduğu özkaynak grubu, aslında bilanço kuralları gereği şirket varlıklarının çift taraflı kayıdan ibarettir⁶⁰. Başka bir deyişle, bunlar esasen şirketin varlığıdır ve bir şirket ancak bu varlığı kullanarak yatırım yapabilir.

Genel kanuni yedek akçenin kanunda öngörülen durumlarda harcanabilmesi ile şirket işlerinde harcanmasının bir farkı da bulunmaktadır. Buna göre, TTK'de öngörülen durumlarda, genel kurul karar alacak ve genel kanuni yedek akçe teknik deyimle çözülecektir. TTK m. 519/1 ve 2'de düzenlenen durumlar oluşmadıkça da, aynı tutarı yerine koyma yükümlülüğü bulunmaz. Oysa bu durumlar gerçekleşmeksizin genel kanuni yedek akçenin harcanması, yönetim kurulunun sorumluluğunu gündeme getirecektir.

Bununla birlikte, öğretilerde sınırın altında kalan genel kanuni yedek akçenin sermaye artırımında kullanılıp kullanılmayacağı hususunda bir tartışma mevcuttur. Öğretilerde bir görüşe göre, bu kısım sermaye artırımında kullanılamaz⁶¹. Diğer bir görüş ise, genel kanuni yedek akçenin bağlı kısmının iç kaynaklardan sermaye artırımında kullanılabileceği yönündedir⁶². Bu görüşteki yazarlardan birine göre bağlı kısmın sermayeye dönüştürülmesi, şirket yönünden daha güçlü bir bağ kurması ve alacaklılara daha etkin bir güvence sağlayacak bir işlem olması sebebiyle, TTK m. 519/3'teki emredici düzenlemenin amacıyla uyumludur. Bu görüş, sermaye ile genel kanuni yedek akçenin bağlı kısmını karşılaştırarak bu sonuca varmıştır. Buna göre kullanım yeri açısından incelendiğinde, sermaye ile bağlı kısım arasında bir fark yoktur⁶³. Bunun yanı sıra, sermayenin şirket malvarlığındaki bağlılık

⁶⁰ Yaygın bir inancın aksine, "özkaynak" denilen şey, somut bir değer değil, bir düşünce ürünü, varlıklar ve borçlar arasındaki farktır. Bkz. **Böckli**, Rechnungslegung, § 4 N. 320.

⁶¹ **Moroğlu**, s. 221; **Tekinalp**, s. 405; **Yurtman Demir**, Nevin: Anonim Ortaklıklar ve Vergi Hukuku Yönünden İç Kaynaklarda Sermaye Artırımı, Kazancı Yayıncılık, İstanbul, 1997, s. 55; **Altaş**, s. 149-150; **Altaş**, Soner: "Eski TTK ve Yeni TTK Işığında Anonim ve Limited Şirketlerde Kanuni Yedek Akçe Ayrılması ve Kullanımı", Terazi Hukuk Dergisi, C. 7, S. 69, Y. 2012, s. 62 (Kanuni Yedek); **Karayalçın**, Mecburi Yedek, s. 411; **Kägi**, § 6 N. 29; **Büren/Stoffel/Weber**, § 6 N. 1091.

⁶² **Aydın**, s. 85; **Eryiğit**, Harun: 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu Çerçevesinde Anonim Ortaklıklarda Sermayenin Korunması İlkesi, İstanbul Medipol Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, İstanbul, 2019, s. 145.

⁶³ Zira anonim şirkette sermaye, sermayenin iadesi yasağı dışında istenilen yatırımda kullanılabilir. Bunun gibi bağlı kısım açısından da yürürlükteki mevzuatta herhangi bir

gücü bağlı kısma göre daha fazladır⁶⁴. Ayrıca bu durum, şirket alacaklıları için daha avantajlıdır; çünkü sermaye kanuni yedek akçeye göre şirkete daha güçlü bağlanmıştır⁶⁵. Aynı görüşte bulunan diğer bir yazara göre⁶⁶, TTK m. 519/3 kapsamında kapatılması gereken zararlar, öncelikle TTK m. 376 kapsamında ele alınmalıdır. Dolayısıyla, ilgili zararın varlığı hesaplanırken zaten genel kanuni yedek akçenin sermayenin yarısına kadar olan kısmı da dikkate alınmaktadır. Bu sebeple, hesaplamanın içerisinde yer alan değerler TTK m. 376 hükmünde öngörülen zararların kapatılmasında kullanılması düşünülemez. Öte yandan, TTK m. 376 hükmünde zikredilen oranlara ulaşmayan zararların varlığı hâlinde genel kanuni yedek akçeler zararın esas sermayeye sirayetini önlemek adına kullanılabilir. Buna karşılık, bu durumda ilgili değerlerin ikamesi ancak TTK m. 519/3 uyarınca gerçekleştirilecek, bu durum alacaklılar lehine teminat teşkil eden miktarın azalması anlamına gelecektir. Hâlbuki ilgili değerlerin iç kaynaklardan sermaye artırımına konu edilmesi durumunda, hem bu değerlerin idamesi adına ayrıca TTK m. 519/1 uyarınca öngörülen prosedür beklenmeyecek, hem de esas sermaye miktarında meydana gelen artışa bağlı olarak bağlı malvarlığının kanunen ulaşması gereken üst sınır daha yukarı çekilmiş olacaktır.

Kanaatimizce genel kanuni yedek akçenin bağlı kısmı iç kaynaklardan sermaye artırımında kullanılamaz. Zira hem TTK'de yer alan düzenlemeler hem de genel kanuni yedek akçenin bağlı kısmı için öngörülen hukuki rejim buna engeldir: Öncelikle TTK m. 519/3, sınırın altında kalan yedek akçenin hangi durumlarda çözülebileceğini açıkça düzenlemiştir ve bu durumlar arasında sermaye artırımı yoktur. Keza TTK m. 462/1'de kanuni yedek akçelerin serbestçe kullanılabilen kısımlarının sermayeye dönüştürülerek iç kaynaklardan sermaye artırımı yapılacağı düzenlenmiştir. Oysa genel kanuni yedek akçenin kanunda öngörülen sınırı aşan kısmı serbestçe kullanılabilirliğinden, aksi görüşü savunmak, kanuna açıkça aykırılık oluşturmaktadır. İkinci olarak, bağlı kısım, belirli durumlarda çözülecek ve kullanılacaktır. Bu durumlarda eksilen tutarın kanunda öngörülen durumlar oluşmadıkça yerine konulması zorunluluğu bulunmaz. Buna karşılık sermaye, bu durumlarda fiilen kullanılabilirse bile, eksilen sermayenin tamamlanması veya gerekli

---

yatırım yeri öngörülmediğinden, bu da istenilen yatırımda kullanılabilir. Bkz. **Aydın**, s. 84, 85.

⁶⁴ Nitekim sermaye azaltımı için esas sözleşme değişikliği ve alacaklıların haklarının güvence altına alınması için bir dizi işlem daha gerekir. Oysa bağlı malvarlığının çözümlenmesi için sadece genel kurul kararı yeterlidir. Bkz. **Aydın**, s. 85.

⁶⁵ **Aydın**, s. 86.

⁶⁶ **Eryiğit**, s. 145.

durumlarda TTK m. 376'da öngörülen prosedürün işletilmesi gerekir. Kanaatimizce sermayeye doğrudan başvurulmaması için de, kanun koyucu bir anlamda bir tür ön fren sistemi olarak genel kanuni yedek akçenin çözülmesine sınırlandırma getirmiştir⁶⁷. Başka bir deyişle, kanuni yedek akçenin bir kısmının bağlı tutulması öncelikle şirket menfaati gereğidir. Dolayısıyla aksi görüşün savunduğunun aksine sadece şirket alacaklıları açısından bakılarak bu sonuca varılmamalıdır. Bunun yanı sıra, genel kanuni yedek akçenin bir kısmının bağlı tutulmasının sebebi, ilgili durumlarda sadece genel kurul kararıyla hızlı bir şekilde kullanılabilmesidir. Dolayısıyla sermayenin bağlı kısma göre şirkete daha güçlü bağlanması, bu amaçla çelişir.

Ayrıca aksi yöndeki ikinci yazarın gerekçeleri de bağlı kısmın sermayeye dönüştürülmesi için yeterli değildir. Zira TTK m. 376'da şirket sermayesi ile kanuni yedek akçelerin zarar sebebiyle ne kadarının karşılıksız kaldığının hesaplanması, şirketin ne tür tedbirler alacağı ile ilgilidir. Yoksa hükümde genel kanuni yedek akçenin zararın kapatılmasında kullanılmayacağı düzenlenmemiştir. Hüküm, genel kanuni yedek akçenin kullanım alanı ile ilgili değildir. Nitekim TTK m. 519/3 açıkça şirketin zararı olduğu durumlarda, bağlı kısmın kullanılabilmesini düzenlemiştir. Bunun yanı sıra, yazar TTK m. 519/3'te öngörülen zararları ele almış ancak ikinci duruma ilişkin bir gerekçe sunmamıştır. Keza bağlı malvarlığının üst sınırının yukarı çekilmiş olması gerekçesi de, bunun iç kaynaklardan sermaye artırımında kullanılması için gerekçe olamaz. Zira kanun koyucu, bağlı kısmın kriz zamanlarında kullanılmasını öngörmüştür⁶⁸. Bu durumlar oluştuğunda, bağlı kısım sermayeye eklendiğinden, elde bunu karşılayacak genel kanuni yedek akçe tutarı da olmayacaktır. Daha önemlisi genel kanuni yedek akçeden zarar karşılanınca, şirketin aynı tutarı yerine koyma gibi bir zorunluluğu yoktur. Oysa esas sermayeden harcanırsa, bunu yeniden yerine koymalıdır.

2. Kullanılabileceği Hâller

a. Şirket Zararının Kapatılması

(1). Kavram

TTK m. 519/3'te genel kanuni yedek akçenin kanuni sınırın altında kaldığı müddetçe kullanılabilmesi hâllerden biri olarak "zararların kapatıl-

⁶⁷ Genel kanuni yedek akçenin bağlı kısmı ile kanun koyucu anonim şirkette varlık birikimini teşvik eder. Böylece şirket sermayesine, şirket varlıklarını korumak için başka kaynaklar eklenmiştir. Bkz. **Forstmoser/Meier-Hayoz/Nobel**, § 50 N. 5.

⁶⁸ **Forstmoser/Meier-Hayoz/Nobel**, § 50 N. 5.

masına, ... elverişli önlemler alınması” gösterilmiştir. Hükümden genel kanuni yedek akçenin şirket zararının kapatılması amacıyla değil de, bunlara ilişkin elverişli önlemler alınması için kullanılabileceği ortaya çıkmaktadır⁶⁹. Kanaatimizce bu durum, yanlış çeviri sebebiyle olup, hükümden anlaşılması gereken genel kanuni yedek akçenin zararların kapatılması için kullanılmasıdır. Nitekim hükmün mehası OR Art. 671/3’te de, “önlemlere” ilişkin ifade, şirket zararı için değil, işsizlikle ilgili kısım için kullanılmıştır⁷⁰.

Hükümde zarar kavramından bahsedilmekle birlikte, bunun nasıl belirleneceği düzenlenmemiştir. Bu sebeple, kanaatimizce bu kavram, muhasebe kuralları çerçevesinde finansal tablolar aracılığıyla saptanmalıdır. Zira şirketin zararı bulunup bulunmadığı da dâhil olmak üzere, finansal durumunu finansal tablolar gösterir. Nitekim TTK m. 508/2’de de yıllık kârın, finansal tablolardan biri olan bilançoya göre belirleneceği düzenlenmiştir. Bunun yanı sıra, zarar için genel kanuni yedek akçenin çözülmesi kararını genel kurul vereceğinden, zararın net bir şekilde ortaya konulması da gerekir. Bu da denetimden geçmiş finansal tablolar sayesinde sağlanır. Şirket zararının tespiti açısından, finansal tablo çeşitlerinden döneme ilişkin kâr veya zarar tablosu ile bilanço incelenmelidir. Kâr veya zarar tablosunda, işletmenin raporlama dönemindeki finansal performansının yüksek düzeyde özetlenmiş bir gösterimini sağlayan toplam kâr veya zarar raporlanır (FRKÇ m. 7.16). Bu tabloda raporlanan şirketin faaliyetine ilişkin tüm giderler toplamı, gelirden fazlaysa, kalan tutar zarardır (FRKÇ m. 8.4). Şayet şirket zarar etmişse, bu, kâr veya zarar tablosunda, “Dönem Net Zararı” hesabında gösterilir. Bu hesap da, bilançoya aktarılır⁷¹. Yönetim kurulu, ilgili faaliyet yılı sonunda hazırlanan bu bilanço denetim raporuyla birlikte genel kurula sunar (TTK m. 514). Bu sebeple de öğretide zarar ile kastedilenin yılsonunda oluşturulan bilanço zararı olduğu; buna karşılık yıl içinde şirketin uğradığı zararlar için genel kanuni yedek akçenin çözülemeyeceği ifade edilmek-

⁶⁹ Aynı durum ETK m. 466 için de geçerlidir. *Tekinalp*, kanunun lafzının, zararların kapatılması için doğrudan doğruya harcanmasına engel çıkarır nitelikte olduğunu; ancak esas amacın zararların kanuni yedeklerle doğrudan doğruya kapatılması olduğunu ifade etmiştir. Bkz. *Tekinalp*, s. 402.

⁷⁰ OR Art. 671 uyarınca, “Die allgemeine Reserve darf, soweit sie die Hälfte des Aktienkapitals nicht übersteigt, nur zur Deckung von Verlusten oder für Massnahmen verwendet werden, die geeignet sind, in Zeiten schlechten Geschäftsganges das Unternehmen durchzuhalten, der Arbeitslosigkeit entgegenzuwirken oder ihre Folgen zu mildern.”

⁷¹ *Bayazıtlı/Çelik/Gürdal*, s. 576; *Aksu Özkan*, s. 301-306.

tedir⁷². Zira hükmün öngörülme amacı sermayenin korunmasıdır. Şayet bilanço zararı niteliğinde olmayan yıl içinde gerçekleşen münferit zararlar bu şekilde karşılanırsa, sermayenin korunması ilkesine aykırı hareket edilmiş olur. Keza bu yöntem, bir yıllık işletme faaliyeti sonucunun tam olarak ortaya çıkmasına da engeldir. Böylece, pay sahiplerine dağıtılacak kâr miktarı artırılmış, yıl içinde ortaya çıkmış olumsuz sonuçlar örtülmüş olur⁷³. Kanaatimizce de genel kanuni yedek akçe bir yılın sonunda bilançoda raporlanan zarar için çözümlenmelidir; çünkü bir şirketin ilgili faaliyet yılında zarar edip etmediği yıllık bilanço ile belirlenir. Keza münferit bir zarar, faaliyet yılının devamında da kâr elde edilerek kapatılabilir. Dolayısıyla bu zarar, yıl içinde genel kanuni yedek akçe ile kapatılırsa, genel kanuni yedek akçe, kanuna aykırı şekilde kullanılmış olur. Bunun yanı sıra, yıl içinde meydana gelen zararların genel kanuni yedek akçe ile kapatılması, finansal tablo hazırlama kurallarına da aykırıdır. Nitekim bu kurallar gereği, faaliyet dönemi içerisinde meydana gelen zararlar, bir gider kalemi olarak kâr veya zarar tablosunda yer alır. Yıl içerisinde gerçekleşen zararlar doğrudan bilançoya aktarılmaz. Bu sebeple de, bilançoda yer alan yedek akçe hesapları ile ilgilendirilemez.

Bilançoda zarara ilişkin iki hesap bulunur. Bunlar dönem net zararı ve varsa geçmiş yıllar zararır⁷⁴. Geçmiş yıllardan aktarılan zararın olmadığı durumlarda, şirket zararı dönem net zararı hesabında bulunan tutarı ifade eder. Geçmiş yıllar zararı varsa, her iki hesabın tutarı dikkate alınacaktır.

Şirket zararının kapatılması kavramı, özkaynak grubunda yer alan genel kanuni yedek akçe kaleminin bilançodaki zararlara karşı mahsup edilerek şirket zararının nötrleştirilmesidir⁷⁵. Başka bir deyişle, muhasebe kuralları kapsamında genel kanuni yedek akçe tutarının, şirket zararı tutarınca indirilmesi ve şirket zararına ilişkin hesabın da bu tutarda azaltılmasıdır. Buna göre, bilançoda zarar, özkaynak grubu altında (-) bir değer; genel kanuni yedek akçenin kapsadığı hesaplar ise, (+) bir değer olarak raporlanır. Örneğin tamamı nakit olarak ödenmiş 50.000 TL esas sermayeli X şirketinin, 10.000 TL'lik hammaddesi, her ikisi de 5.000'er TL olan kanuni yedek

⁷² Çevik, s. 1048; Arslanlı, C. IV-V, s. 109-110; Tekinalp, s. 402; Tekinalp (Poroy/Çamoğlu), s. 328; Tekinalp, Sermaye, s. 505; Üçışık/Çelik, s. 277. İsviçre öğretisinde aynı yönde bkz. Böckli, Rechnungslegung, § 4 N. 463; Böckli, § 8 N. 309; Bauen/Bernet, § 6 N. 376; Meister, Art. 671, N. 4.

⁷³ Tekinalp, s. 402.

⁷⁴ Finansal Tablo Rehberi, <https://www.kgk.gov.tr/DynamicContentDetail/9190/Elektronik-Finansal-Raporlama>, ET. 27.11.2020.

⁷⁵ Böckli, Rechnungslegung, § 4 N. 528; Büren/Stoffel/Weber, § 4 N. 699.

akçesi ve primden kaynaklanan kazancı vardır. Bilançoya aktarma kuralları gereği, şirketin varlıklarının kaynağı ya yükümlülükler ya da özkaynaklardır. Başka bir deyişle, bilanço bir terazi gibi düşünülürse, şirketin kaynaklarını gösteren sağ tarafına yazılan her tutara karşılık, varlıklarını gösteren sol tarafına da aynı tutar yazılarak, terazinin dengede tutulması gerekir. Buna göre şirketin esas sermayesi ile kanuni yedek akçe ve prime ilişkin 60.000 TL, bilançonun özkaynak grubu altında raporlanır. Bu kaynaktan karşılanan, 50.000 TL nakit para, nakit hesabında; 10.000 TL'lik hammadde ise stok hesabında bilançonun varlık kısmında muhasebeleştirilir. 31 Aralık 2018 tarihli bilançosunun varlık kısmında 50.000 TL nakit parası ve 10.000 TL tutarında stoklar; özkaynak kısmında ise 50.000 TL esas sermaye ve 10.000 TL genel kanuni yedek akçe tutarı Tablo 1'deki şekilde raporlanır:

Tablo 1

X GIDA A.Ş. 31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA BİLANÇO	
VARLIKLAR/AKTİF	KAYNAKLAR/PASİF
Dönen Varlık 60.000 TL	Yükümlülükler 0
Nakit hesabı 50.000 TL	Özkaynak 60.000 TL
Stoklar 10.000 TL	Ödenmiş sermaye 50.000 TL
	Kârdan ayrılan kısıtlanmış yedek 5.000 TL
	Paylara ilişkin primler 5.000 TL

Şirkette çıkan bir yangın sebebiyle 10.000 TL'lik stoğun tamamı yanmıştır. Bu tutar, bir gider kalemi olarak kâr veya zarar tablosuna aktarılmış ve 2019 yılı kâr veya zarar tablosunda şirketin 10.000 TL'lik dönem net zararı olduğu raporlanmıştır. Bu tutar, bilançoya aktarılır. Şirketin aşağıda yer alan 31 Aralık 2019 tarihli bilançosu incelendiğinde, stok hesabı bilançodan kaldırılmış ve 60.000 TL olan şirket varlık tutarı 50.000 TL'ye indirilmiştir. Özkaynak grubuna ise, (-) bir değer olarak 10.000 TL'lik dönem net zararı eklenmiştir. Böylece özkaynak toplam tutarı da bir önceki bilançoda 60.000 TL olmasına rağmen, şirket zararı sebebiyle 50.000 TL'ye inmiştir. Başka bir deyişle, şirket zararı varlıklarda bir azalmaya sebep olmuştur. Buna karşılık, şirket zararı yine de özkaynak grubu altında raporlanmaktadır. Yangın sonrası şirketin bilançosu Tablo 2'deki şekildedir:

Tablo 2

X GIDA A.Ş. 31 ARALIK 2019 TARİHİ İTİBARIYLA BİLANÇO	
VARLIKLAR/AKTİF	KAYNAKLAR/PASİF
Dönen Varlık 50.000 TL	Yükümlülükler 0
Nakit hesabı 50.000 TL	Özkaynak 50.000 TL
	Ödenmiş sermaye 50.000 TL
	Kârdan ayrılan kısıtlanmış yedek 5.000 TL
	Paylara ilişkin primler 5.000 TL
	Dönem net zararı 10.000 TL (-)

Şayet şirket genel kurulu tarafından şirket zararının genel kanuni yedek akçe ile kapatılmasına karar verilirse, dönem net zararı tutarı kadar, genel kanuni yedek akçe hesabı azaltılır. Örneğimizde ise, kanuni yedek ve prim hesaplarının toplamı 10.000 TL'dir. Bu tutardan, 10.000 TL'lik dönem net zararı çıkartılacaktır. Kalan olmadığı için de, genel kanuni yedek akçeye ve dönem net zararına ilişkin hesaplar bilançoda gösterilmeyecektir. Bu karardan sonra bilançonun son hâli Tablo 3'teki şekildedir:

Tablo 3

X GIDA A.Ş. 31 ARALIK 2019 TARİHİ İTİBARIYLA BİLANÇO	
VARLIKLAR/AKTİF	KAYNAKLAR/PASİF
Dönen Varlık 50.000 TL	Yükümlülükler 0
Nakit hesabı 50.000 TL	Özkaynak 50.000 TL
	Sermaye 50.000 TL

Bu bağlamda, şirket zararının kapatılması, genel kanuni yedek akçeleri oluşturan hesaplarla şirket zararına ilişkin hesabın mahsuplaştırılmasıdır. Başka bir deyişle, şirket zararı bilançoda gösterilsin veya gösterilmesin, şirketin varlıklarında bir azalmaya sebep olur. Bu sebeple, şirket zararının kapatılması aslında bilanço üzerinde yapılan bir düzeltme işleminden ibarettir. Bilançoda şirket zararının gösterilmesinin anonim şirket açısından sonuçları ise şu şekildedir: İlk olarak şirketle hukuki ilişkiye girecek kişiler, şirketin zarar ettiğini görecektir ve şirketle işlem yapma kararını buna göre alacaktır. Örneğin şirkete kredi verecek bir banka veya pay senedi almayı düşünen bir yatırımcı, şirket zararını da göz önünde bulundurarak karar verecektir. İkinci olarak, şirket zararının bilançoda raporlanması pay sahibinin kâr payını etkileyebilir. Zira şirket zararının gelecek yıla aktarılması da

mümkündür⁷⁶. Şirket, gelecek yıl kâr elde edeceğini düşünüp, zararı yıllık kârdan karşılamayı tercih edebilir. İşte bu durumda, şirketin serbest yedek akçeleri de yoksa aktarılan zarar pay sahibinin kâr payını etkiler. Üçüncü olarak yönetim kurulunun faaliyetlerini değerlendirmek açısından genel kurula bilgi verecektir⁷⁷.

(2). Karşılanacağı Kaynak Açısından Bir Sıralama Var mıdır?

TTK m. 519/3'te şirket zararının kapatılması için genel kanuni yedek akçenin kullanılabilceği düzenlenmektedir. Bununla birlikte, TTK'de, şirketin yıllık kârı veya isteğe bağlı yedek akçeleri⁷⁸ bulunması durumunda, şirket zararının kapatılması açısından, bunlar ile genel kanuni yedek akçe arasında bir sıralama olup olmadığı düzenlenmemiştir. Öğretide baskın görüş, genel kanuni yedek akçenin şirket zararının karşılanmasında yıllık kârdan ve isteğe bağlı yedek akçelerden sonra kullanılacağı yönündedir⁷⁹. Zira yıllık kâr varken, kanuni yedek akçeyi kullanmak kanunun izlediği amaca uygun değildir. Aksi takdirde, kanuni yedek akçe hesabındaki eksilmeler hiç dikkate alınmadan, sırf kâr dağıtma amacı ile hareket, şirketin bir süre sonra istikrarlı kâr dağıtımına da engel olur⁸⁰. Bunun yanı sıra, şayet şirketin kendi isteği ile ayırdığı yedek akçeleri varsa, genel kanuni yedek akçeden önce bunlar kullanılmalıdır. Bu yöntem, amaç hükmü açısından kanunun hem

⁷⁶ Arslanlı, C. IV-V, s. 112. Öğretide gelecek yıla aktarılan zarara, gerçek olmayan zarar da denilmektedir. Buna göre, bir yıla ait zarar, kanuni ve hatta şirketin isteği ile ayrılan yedek akçelerle tamamen karşılamak mümkün olduğu, hatta yedek akçeler bu zararın çok üstünde bulunduğu hâlde, zarar gelecek yıla aktarılmaktadır. Buna karşılık, geçen yıldan aktarılan zarar doğrudan doğruya şirket esas sermayesini azaltıyorsa gerçek zarar vardır. Bkz. Tekinalp, s. 298.

⁷⁷ Özellikle bu sonuç açısından, genel kurul kararı olmaksızın şirket zararının yönetim kurulu tarafından kapatılıp kapatılmayacağı önem arz etmektedir. Bu konunun incelenmesi için bkz. IV. B. 3. Kullanım Kararı.

⁷⁸ İsteğe bağlı yedek akçeler, kanuni bir zorunluluk olmaksızın, esas sözleşme hükümlerine göre veya genel kurul kararı ile ayrılan yedek akçelerdir. Bkz. Karayalçın, s. 114; Altaş, Yedek Akçe, s. 21; Meister, Art. 671, N. 1; İmark/Lipp, Art. 671, N. 1.

⁷⁹ Arslanlı, Halil: Anonim Şirketler, C. II-III Anonim Şirketin Organizasyonu ve Tahvil-ler, Fakülteler Matbaası, İstanbul 1960, s. 111, 112; Bırsel, Mahmut T.: "İstikrarlı Kâr Dağıtımını Temin İçin Ayrılacak Yedek Akçeler ile İdare Meclisi Azalarının Kazanç Payları Arasındaki İlişki", Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, C. 3, S. 2, Y. 1965, s. 294 (Yedek Akçeler); Canözü, s. 62; Tekinalp, s. 412; Karayalçın, s. 120; Karyağdı, s. 198; Glanzmann, s. 284; Böckli, § 8 N. 314; İmark/Lipp, Art. 671 N. 5; Dekker, Art. 671, N. 10; Meyer, Manuel: Die Sacheinlage im Aktienrecht Unter Berücksichtigung der aktuellen Aktienrechtsrevision, (her. Peter Forstmoser), Dike Verlag AG, Zürich/St. Gallen, 2015, § 2 N. 22; Büren/Stoffel/Weber, § 4 N. 699.

⁸⁰ Tekinalp, s. 412.

lafzına hem ratio legisine uygundur⁸¹. Ayrıca genel kanuni yedek akçe, anonim şirket, personel, şirket alacaklıları ve pay sahipleri için bir garanti oluşturduğu için genel kanuni yedek akçenin esas sermayenin yarısını geçmeyen kısmı genel kurul tarafından en son başvurulabilecek bir kaynaktır⁸². Buna karşılık diğer görüş, şirket zararının, sermayenin korunması ilkesine de aykırılık teşkil etmeyecek şekilde, dönem kârına başvurmadan yedek akçeler ile kapatılması gerektiği yönündedir⁸³. Buna göre, şirket zararının kapatılması için öncelikle isteğe bağlı yedek akçeler, daha sonra genel kanuni yedek akçe kullanılmalıdır⁸⁴. Kanaatimizce de şirket zararının kapatılması açısından genel kanuni yedek akçenin bağlı kısmına en son başvurulmalıdır⁸⁵. Zira hükmün amacı bunu gerektirmektedir. Aksi takdirde, genel kanuni yedek akçe kullanımına sınır getirmenin bir anlamı kalmayacaktır.

TTK m. 519/3'te genel kanuni yedek akçenin, şirket zararının kapatılması için kullanılabilmesiyle birlikte, genel kanuni yedek akçenin kullanım sırası düzenlenmemiştir⁸⁶. Bu da, hükmün uygulanması açısından bir belirsizliğe yol açmaktadır. Nitekim genel kanuni yedek akçe iki ayrı hesabın toplamı ile bulunur. Örneğin esas sermayesi 100.000 TL olan X şirketinin "Paylara ilişkin primler" hesabında 20.000 TL, "Kârdan ayrılan kısıtlanmış yedekler" hesabında 20.000 TL bulunmaktadır. X şirketi, 2019 bilançosunda 30.000 TL'lik dönem net zararı raporlanmış ve genel kurul, şirket zararının genel kanuni yedek akçeden karşılanmasına karar vermiştir. Genel kanuni yedek akçenin kullanımı sınırlandırılan kısmının tutarı 40.000 TL'dir. Dolayısıyla şirket zararının kapatılmasıyla, genel kanuni yedek akçeden geriye 10.000 TL kalacaktır. Peki, bu durumda genel kanuni yedek akçeyi oluşturan hesaplardan hangisi azaltılacaktır? İlk olarak "Kârdan ayrılan kısıtlanmış yedekler" hesabı, daha sonra "Paylara ilişkin primler" hesabı kullanılabilir. Bu kullanım şekli, birinci tertip yedek akçeyi de azal-

⁸¹ **Tekinalp**, s. 412, 413.

⁸² **Karayalçın**, s. 120.

⁸³ **Erem**, S. Turgut: "Anonim Ortaklıklarda Kâr Tevzii Nedeniyle Pratikte Karşılaşılan Bazı Meseleler", Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, C. 5, S. 2, Y. 1969, s. 182; **Badak**, s. 136.

⁸⁴ **Badak**, s. 139.

⁸⁵ Öğretide şirket zararının kapatılması açısından yıllık kâr ile isteğe bağlı yedek akçeler arasında bir sıralama olup olmadığı da tartışmalıdır. Öğretide bir görüş öncelikle yıllık kâr, daha sonra isteğe bağlı yedek akçelerin kullanılması gerektiği yönündedir (**Arslanlı**, s. 111, 112; **Birsnel**, Yedek Akçeler, s. 294; **Böckli**, § 8 N. 314; **Glanzmann**, s. 280). Diğer görüş ise, çeşitli ihtimallere göre ikisinden birine öncelik tanınmaktadır (**Tekinalp**, s. 413; **Canözü**, s. 62). İkisinden birine öncelik vermek genel kanuni yedek akçeye başvurulma sırasını değiştirmeden, bu konuya ayrıca değinilmemiştir.

⁸⁶ **Erimiz**, s. 348.

tacağından, ilerleyen yıllarda kâr elde edilmesi durumunda, kârdan birinci tertip yedek akçe ayrılmasını gerektirecektir (TTK m. 519/1). Dolayısıyla bu kullanım şekli şirket menfaatine; ancak kâr payı tutarı azalacağı için pay sahibinin aleyhine olacaktır. İkinci olarak önce “Paylara ilişkin primler” hesabı, daha sonra “Kârdan ayrılan kısıtlanmış yedekler” hesabı kullanılabilir. Bu durumda, şirket kaynaklarında bir azalma olur. Nitekim prim ve ıskata ilişkin koşullar oluşmadıkça, bunlardan genel kanuni yedek akçeye ayırım yapılmaz (TTK m. 519/2-a ve b). Bunun yanı sıra, bu olasılıkta biriken birinci tertip yedek akçe tutarına göre, kârdan yedek akçe ayrılmasına gerek olmayabilir. Üçüncü olarak her ikisinden de eşit tutarda kullanılabilir. Böylece kanuni düzenleme, her üç kullanım şekline de cevaz verir niteliktedir. Dolayısıyla seçilen yöntem göre, pay sahibinin kâr payı etkilenebileceğinden, pay sahibi genel kurul kararı aleyhine iptal davası açabilecektir⁸⁷.

Bu bağlamda, TTK’de şirket zararının kapatılmasında kullanılacak kaynakların sıralaması açısından açık bir düzenlemeye ihtiyaç bulunmaktadır. Kanaatimizce zararın karşılanacağı genel kanuni yedek akçe kaynakları açısından, öncelikle “Kârdan ayrılan kısıtlanmış yedekler”, ardından “Paylara ilişkin primler” hesabı kullanılmalıdır. Zira bu sıralama şirket menfaati gereği olup, genel kanuni yedek akçeye kullanım sınırlandırması amacına daha uygundur. Nitekim yıllık kâr elde edildikçe ilkinin yeniden ayrılması mümkünken; ikincisi ancak söz konusu durumlar oluştuğunda ayrılacaktır. Bu düzenleme yapılırken, şirket zararının gelecek yıla aktarılıp aktarılmayacağı ve şayet aktarılacaksa bunun koşullarına da yer verilmelidir⁸⁸.

b. İşlerin İyi Gitmediği Zamanlarda İşletmeyi Devam Ettirmeye veya İşsizliğin Önüne Geçmeye ve Sonuçlarını Hafifletmeye Elverişli Önlemler

Genel kanuni yedek akçenin kanunda öngörülen sınırın altında kalması durumunda çözülebileceği ikinci durum, işlerin iyi gitmediği zamanlarda

⁸⁷ Üçışık/Çelik, s. 279.

⁸⁸ Bu konuda, İsviçre Borçlar Kanunu taslağında yeni bir düzenleme yapılmıştır. eOR Art. 674/1 uyarınca şirket zararının kapatılması açısından uygulanacak sıralama şu şekildedir: 1. Geçmiş yıllardan aktarılan kâr, 2. İsteğe bağlı kâr yedeği, 3. Kâr yedekleri ve 4. Sermaye yedekleri’. eOR Art. 674/2’de şirket zararının gelecek yıla aktarılması da açıkça düzenlenmiştir. Hüküm uyarınca şirket zararı, kâr yedeği veya sermaye yedeği ile mahsup edilmek yerine, kısmen veya tamamen yeni yıllık mali tablolara da aktarılabilir. Taslak metnin son hâli için bkz. <https://unternehmerforum.ch/wp-content/uploads/2020/09/2241-Aktienrecht-Obligationenrecht-Stand-19.06.2020>, (27.11.2020). Kanun değişikliğinin daha önceki taslakları için bkz. <https://www.parlament.ch/en/ratsbetrieb/suche-curia-vista/geschaefte?AffairId=20160077>, (27.11.2020).

işletmeyi devam ettirmeye veya işsizliğin önüne geçmeye ve sonuçlarını hafifletmeye elverişli önlemler alınmasıdır. Buna göre, öncelikle genel kanuni yedek akçeye her durumda değil işlerin iyi gitmediği zamanlarda başvurulmalıdır. Öğretide işlerin iyi gitmemesine olağanüstü durumların sebep olması aranmaktadır⁸⁹. Kanaatimizce bu görüş yerinde değildir. Zira hükümde işlerin iyi gitmemesine sebep olan olaylar açısından bir sınırlandırma getirilmemiştir. Kanaatimizce burada önemli olan, hangi sebeple olursa olsun işleri iyi gitmeyen anonim şirketin hükmün devamında öngörülen amaçları sağlamak açısından genel kanuni yedek akçenin kullanımından başka çaresi kalmamasıdır. Dolayısıyla belirli bir olayın genel kanuni yedek akçenin kullanılmasını gerektirip gerektirmeyeceğini her somut olayda ayrıca değerlendirmek gerekir. Örneğin şirketin bir alacağını tahsil edememesi normal koşullarda genel kanuni yedek akçeye başvurulmasını gerektirmez. Buna karşılık bu alacak, ilgili faaliyet yılında şirkete nakit girişi yapılmasını sağlayacak tek kaynaksa ve bu kaynak olmaksızın hükmün devamında öngörülen durumlar oluşuyorsa, bu alacağın tahsil edilememesi, genel kanuni yedek akçenin kullanımını haklı kılabılır. Örneğin X inşaat şirketi, B'nin 2000 konutlu lüks sitesinin yapımını üstlenmiştir. X şirketi, B'den olan alacağını tahsil edemediği için diğer borçlarını ve işçilerin ücretini ödeyemez hâle gelmiş ve faaliyetini durdurmuşsa, genel kanuni yedek akçe çözülebilir.

Genel kanuni yedek akçe, işlerin iyi gitmediği zamanlarda işletmeyi devam ettirmek için kullanılabilir. İşletmeyi devam ettirmek, şirketin faaliyetinin sürdürülmesinin sağlanmasıdır. Kanaatimizce işletmeyi devam ettirme amacı, hükmü sınırlandırmanın aksine genişletmektedir. Nitekim işlerin kötü gittiği zamanlarda şirket menfaati için yapılan bütün harcamalar aynı zamanda işletmeyi de devam ettirmeye yarar. Dolayısıyla bu amaç, genel kanuni yedek akçenin kullanımını sınırlandırmada işlevsiz kalmaktadır⁹⁰. Bunun yanı sıra, işsizliğin önüne geçmeye ve sonuçlarını hafifletmeye elverişli önlemler için de genel kanuni yedek akçenin esas sermayeyi aşmayan kısmı çözülebilecektir. Kanaatimizce bu ifadenin anlamı belirsizdir. İşsizlikten kasıt, şirketin işsiz kalmaması için önlemler almak veya şirketin işsiz kalmasının sonuçlarını hafifletmek mi yoksa sadece şirketin çalışanlarının işsiz kalmasının engellenmesi midir? Nitekim işsizlik kavramı, hem bir iş yeri için durgunluk dönemini hem de çalışanlar açısından işsiz kalmayı

⁸⁹ Çevik, s. 1049; Üçışık/Çelik, s. 280.

⁹⁰ Forstmoser/Meier-Hayoz/Nobel, § 50 N. 28; Botschaft, s. 523; Böckli, Rechnungslegung, § 4 N. 463.

kapsar⁹¹. Hükümden her iki anlam da çıkmaktadır. Ayrıca, işletmeyi devam ettirme amacı işsizliğin önüne geçmeye ve sonuçlarını hafifletmeye elverişli önlemler kısmını da kapsayan bir ifadedir. Örneğin işçi ücretlerinin ödenerek işçilerin çalışmaya devam etmesinin sağlanması, işletmeyi devam ettirme amacını da sağlamaktadır. Dolayısıyla hükümde ikisinin de aynı anda düzenlenmesi yerinde olmamıştır. Bununla birlikte, öğretilerde bu hükümlerle olağanüstü nitelikteki önlemlerin kastedildiği ifade edilmektedir. Örneğin işçi sigortalarına veya benzeri örgütlere ödenmesi gerekli primler bu önlemlerin içinde yer almaz⁹². Buna karşılık, şirketin işlerinin iyi gitmediği zamanlarda, işçi ücretlerinin ödenmesi için genel kanuni yedek akçe kullanılabilir.

Öğretilerde bir görüş genel kanuni yedek akçenin çözüleceği bu ikinci durumun kanunda yer almaması gerektiği yönündedir⁹³. Buna göre, işletmeyi devam ettirmeye veya işsizliğe ilişkin önlemler, doğrudan bilançoya kaydedilemez ve kâr veya zarar tablosunda birer gider olarak raporlanırlar. Dolayısıyla bunlara yönelik harcamalar, kâr veya zarar tablosunda zararı artırır ve bu tablodan çıkan sonuç, bilançoya aktarılır. Oysa özkaynakta yer alan bir yedek akçe kaleminin bilançodaki zararlara karşı mahsup edilmesi, bir bilançonun gelir üzerinde hiçbir etkisi olmaksızın nötrleştirilmesinden başka bir şey değildir. Keza genel kanuni yedek akçenin çözülmesi, şirkete ne likidite getirir, ne de yeni varlık kazandırır. Bu sebeple, özkaynak transferiyle işin kötü gidişatı ve işsizlikle mücadele edilemez⁹⁴. Buna karşılık, diğer bir görüş bu harcama yerinin sonuç açıklama merkez kavramının ve dinamik bilançonun gereklerine uygun olarak öngörüldüğü yönündedir⁹⁵. Nitekim işlerin iyi gitmediği zamanlarda işletmenin yaşatılması, işsizliğin önlenmesi veya sonuçların hafifletilmesi için alınması gerekli önlemlerin masrafları, olağan masraflar gibi, kâr veya zarar hesabını yükleyecek olurlarsa, bir yıllık işletme faaliyetinin sonucu kesin olarak tespit edilemez.

Kanaatimizce de genel kanuni yedek akçenin çözülebileceği “işlerin iyi gitmediği zamanlarda işletmeyi devam ettirmeye veya işsizliğin önüne geçmeye ve sonuçlarını hafifletmeye elverişli önlemlere ilişkin” kısım kanundan

⁹¹ <https://sozluk.gov.tr/>, ET. 26.11.2020.

⁹² **Tekinalp**, s. 404.

⁹³ **Böckli**, Rechnungslegung, § 4 N. 528; **Kägi**, § 6 N. 139. İşsizliği önleyecek önlemlere ilişkin harcamaların da aslında zararı artıran harcamalar olmasından bahisle, bu hâlin ETK m. 466/3'te ayrıca belirtilmesine gerek olmadığı hususunda bkz. **Erimez**, s. 351.

⁹⁴ **Böckli**, Rechnungslegung, § 4 N. 528. Kanun koyucunun yedek akçelerin serbest bırakılmasının likiditeyi ve hatta kârlılığı etkilediği hatasına düşmesi sebebiyle hükümde bu amaçlara yer verdiği hususunda bkz. **Böckli**, § 8 N. 309.

⁹⁵ **Tekinalp**, s. 405.

çıkarılmalıdır⁹⁶. Zira ilk olarak yukarıda belirttiğimiz üzere bu ifade belirsiz olup, genel kanuni yedek akçenin kullanımını genişletmektedir. Dolayısıyla genel kanuni yedek akçeye ilişkin bir sınırlandırma getirmenin de anlamı kalmamaktadır. Bunun yanı sıra, finansal tablolara aktarım kuralları gereği, şirketin yapmış olduğu harcamalar kâr veya zarar tablosunda bir gider kalemi olarak raporlanır⁹⁷ ve zararın artmasına sebep olur. TTK m. 519/3'te şirket zararı kavramı kullanılmışken, tekrar zararı arttıran bu amaçlara yer verilmesine gerek yoktur. Ayrıca genel kanuni yedek akçe bilançoda raporlanan varlıkların içerisinde yer almayan, söz konusu amaçlar için başka bir yerde saklanan ayrı bir kaynak değildir. Başka bir deyişle, genel kanuni yedek akçe tutarı da şirketin varlığına dâhildir. Bu varlığı şirket zaten faaliyetlerinde kullanmaktadır. Örneğin tamamı nakit ödenmiş 100.000 TL esas sermayeli X şirketinin, 10.000 TL'lik hammaddesi ve 10.000 TL'lik de genel kanuni yedek akçesi vardır. Şirket faaliyetlerini, bu nakit para ve hammaddesini kullanarak gerçekleştirecektir. Bu varlığın kaynağını ise, özkaynakta raporlanan 100.000 TL'lik ödenmiş sermaye ve 10.000 TL'lik genel kanuni yedek akçe oluşturmaktadır. Şirketin, 110.000 TL'lik varlıktan ayrı olarak söz konusu amaçlar için harcanacak bir malvarlığı değeri yoktur. Dolayısıyla genel kanuni yedek akçenin çözülmesiyle de, öğretide belirtildiği üzere, işsizlikle savaşılamaz. Zira genel kanuni yedek akçenin çözülmesiyle şirkete likidite girişi sağlanmamaktadır. Son olarak öğretide savunulan bu önlemlere ilişkin harcamanın genel kanuni yedek akçeden karşılanmasının sonuç açıklama merkez kavramının ve dinamik bilançonun gereklerine uygun olduğu gerekçesine de katılmamaktayız⁹⁸. Zira standartlar bağlamında, kâr veya zarar tablosunda gider olarak raporlanacak işlemler belirlidir. Buna göre giderler, özkaynak üzerindeki talep hakkı sahiplerine yapılan dağıtımlar haricinde, özkaynaklarda azalışlara yol açan varlıklardaki azalışlar veya yükümlülüklerdeki artışlardır (FRKÇ m. 4.69). Genel kanuni yedek akçeden harcama yapmak da, şirket varlığının azalmasına yol açar ve bu, FRKÇ m. 4.69 uyarınca bir gider kalemi oluşturur. Ayrıca kâr veya zarar tablosu, işletmenin dönemdeki finansal performansı ile ilgili bilginin temel kaynağı olduğundan, temelde tüm gelir ve giderler bu tabloya dâhil edilir (FRKÇ m. 7.17). Bu sebeple, bilanço kuralları gereği bu harcamaların bir

⁹⁶ Nitekim İsviçre öğretisinde yapılan eleştiriler sonucu, yeni yapılan kanun çalışmasında bu kısım kanundan çıkartılmıştır. Bunun yerine sadece şirket zararları kısmı kalmıştır.

⁹⁷ Kâr veya zarar tablosunda raporlanacak gelir ve gidere ilişkin temel bilgiler, Kavramsal Çerçeve'de ayrıntılı açıklamalar ise her işleme ilişkin ilgili standartta düzenlenmektedir. Bkz. FRKÇ m. 4.68-4.72 arası.

⁹⁸ **Tekinalp**, s. 405.

gider olarak kâr veya zarar tablosunda raporlanması ve şirketin ilgili faaliyet yılının kâr veya zararları kapatıldığı sonucunu finansal tablo kullanıcılarına vermesi gerekir.

3. Kullanım Kararı

Genel kanuni yedek akçenin kanunda öngörülen hâllerde kullanılıp kullanılmayacağı kararını genel kurul verecektir. Zira yedek akçenin kullanılmasına dair kararların alınması, genel kurulun devredilemez görev ve yetkileri arasında sayılmıştır [TTK m. 408/2(d)]. Bununla birlikte öğretide bir görüş, yönetim kurulunun, kanuni yedek akçelerle faaliyet dönemi zararını kapatarak bir bilanço hazırlayabileceği yönündedir⁹⁹. Bu görüşteki yazarlardan birine göre, yönetim kurulu bilanço düzenlediği ve genel kurulun onayına sunduğu gibi, harcamayı da aynı şekilde gerçekleştirebilir; ancak, savunulan bu yola sadece yılsonunda, bir yıllık işletme faaliyetinin sonucu alındıktan sonra başvurulabilir. Nitekim genel kurulun harcama yetkisine sahip olması demek harcamayı olduğu kadar, harcama taslağını da genel kurulun hazırlaması demek değildir¹⁰⁰. Bunun yanı sıra, yönetim kurulu bunu sadece zararı kapatacak şekilde yapmalı ve herhalde kârlı bir bilanço düzenlememelidir. Yönetim kurulunun teklifi genel kurulca onaylanabileceği gibi, değiştirilmesi de mümkündür¹⁰¹. Diğer bir görüşe göre, yönetim kurulu ancak genel kurulun bu yönde alacağı bir karardan sonra bilançodaki zararları kanuni yedek akçeler ile kapatabilir¹⁰². Aksi düşüncenin kabulü hâlinde, yönetim kurulu yıl içerisindeki münferit giderleri kanuni yedek akçeler ile kapatma imkânına sahip olacaktır. Bu husus da kâr gösteren bir bilanço hazırlanması ve kanuni yedek akçelerin pay sahiplerine dağıtılması sonucunu doğurabilecektir. Kanaatimizce yönetim kurulu şirket zararını genel kanuni yedek akçe ile kapatarak bir bilanço hazırlayamaz¹⁰³. Zira yedek akçenin kullanım kararı genel kurulun devredilemez görevlerindedir. Bunun yanı sıra, şirket zararının tespiti, finansal tablolar aracılığıyla yapılır. Finansal tabloların, TTK m. 515 uyarınca dürüst resim ilkesine uygun şekilde hazırlanmış olması gerekir¹⁰⁴. Bu ilke bağlamında, bilanço, şirketin finansal

⁹⁹ Çevik, s. 1048; Tekinalp, s. 404.

¹⁰⁰ Tekinalp, s. 404.

¹⁰¹ Çevik, s. 1048.

¹⁰² Üçışık/Çelik, s. 278; Karayalçın, s. 121; Meister, Art. 671, N. 4.

¹⁰³ Aksi davranış, yönetim kurulunun sorumluluğunu gerektirebilir. Bunun incelenmesi için bkz. V. B. Yönetim Kurulu Açısından.

¹⁰⁴ TTK m. 515 uyarınca, anonim şirketlerin finansal tabloları, Türkiye Muhasebe Standartlarına göre şirketin malvarlığını, borç ve yükümlülüklerini, özkaynaklarını ve faali-

durumunu gerçeğe uygun bir şekilde göstermelidir. Bu sebeple, dürüst resim ilkesi de, yönetim kurulunun zararı kapatarak bir bilanço hazırlamasına engeldir. Keza finansal tabloların KGK'nin düzenlemelerine uygun hazırlanmış olması da gerekir (TTK m. 88 ve 514). KGK düzenlemeleri açısından, bilanço geçerli mevzuata¹⁰⁵ ve standartlarda yer alan temel ilkelere¹⁰⁶ uygun şekilde hazırlanmalıdır¹⁰⁷. Standartlar gereği, dönem net zararı bilançoda raporlanması zorunlu kalemlerden biridir¹⁰⁸. Bunun yanı sıra, standartlarda yer alan temel ilkelere biri de gerçeğe uygun sunum ilkesi¹⁰⁹ olup, bu ilke de yıllık faaliyetin sonucunun bilançoda gösterilmesini gerekli kılar. Bu sebeple, yönetim kurulunun zararı kapatılmış bir bilanço hazırlaması KGK düzenlemelerine de aykırıdır. Ayrıca, öğretide savunulduğunun aksine har-

yet sonuçlarını tam, anlaşılabilir, karşılaştırılabilir, ihtiyaçlara ve işletmenin niteliğine uygun bir şekilde; şeffaf ve güvenilir olarak; gerçeği dürüst, aynen ve aslına sadık surette yansıtacak şekilde çıkarılır. Buna göre dürüst resim ilkesi anonim şirketin finansal tabloları düzenlenirken uyulacak üst bir raporlama ilkesidir. Bkz. **Poroy**, Reha/**Tekinalp**, Ünal/**Çamoğlu**, Ersin: Ortaklıklar Hukuku I, 14. Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2019, s. 526 (Ortaklıklar Hukuku II); **Memiş**, Tekin: “Şirketler Hukuku Bakımından Denetim”, Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 26, S. 3-4, Y. 2012, s. 172; **Özkorkut**, Korkut: 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu Açısından Anonim Şirketlerde Bağımsız Denetim, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Ankara, 2013, s. 81; **Aksu Özkan**, Raziye: “Türk Ticaret Kanunu ve Türkiye Muhasebe Standartları/Türkiye Finansal Raporlama Standartları Bağlamında Usule Uygun Tutulmuş Bilanço İçin Aranılan Nitelikler”, Mali Hukuk Dergisi, C. 15, S. 175, Y. 2019, s. 1466-1468 (Bilanço).

¹⁰⁵ Yukarıda dipnotta bahsedildiği üzere KGK bu konuda TMS/TFRS, BOBİ FRS ve MSUGT şeklinde üç tür mevzuat belirlemiştir. Finansal tablo hazırlayıcısının tâbi olduğu mevzuata göre, bilançosunu hazırlaması gerekmektedir. Aksi takdirde denetimden geçemeyecektir. Bkz. **Aksu Özkan**, Bilanço, s. 1470.

¹⁰⁶ Finansal raporlamada, finansal tablolar hazırlanırken uyulacak genel ilkeler bulunmaktadır. Bunlarla güdülen amaç, tüm finansal tablo hazırlayıcılarının aynı ilkelere uyarak finansal tabloları hazırlaması ve bu sayede finansal tabloların karşılaştırılabilir olmasını sağlamaktır. Örneğin TMS/TFRS’de gerçeğe uygun sunum, para ile ölçülme, işletmenin sürekliliği, tahakkuk esası, önemlilik, raporlama sıklığı, karşılaştırmalı bilgi, netleştirme ve sunumda tutarlılık ilkeleri yer almaktadır. Bkz. **Aksu Özkan**, Bilanço, s. 1474; ilkelerin ayrıntılı incelemesi için bkz. **Aksu Özkan**, s. 70-130.

¹⁰⁷ **Aksu Özkan**, Bilanço, s. 1469-1478.

¹⁰⁸ Standartlara tâbi olanların hazırlayacağı finansal tablo şablonlarında “Dönem net zararı” ayrı bir kalem olarak gösterilmiştir. Bkz. <https://www.kgk.gov.tr/DynamicContent/Detail/9190/Elektronik-Finansal-Raporlama, ET. 02.12.2020>.

¹⁰⁹ Gerçeğe uygun sunum; işlem, olay ve koşulların etkilerinin; varlıklara, yükümlülüklerle, gelir ve giderlere ilişkin olarak Kavramsal Çerçeve’de yer alan tanımlara ve finansal tablolara alma kıstaslarına uygun olarak gerçeğe uygun bir şekilde gösterilmesini gerektirir (TMS 1 Finansal Tabloların Sunuluşu Standardı m. 15, metin için bkz. RG, 24.05.2018, S. 30430).

cama taslağını yönetim kurulunun hazırlayabilmesi¹¹⁰, zararı kapatarak bir bilanço hazırlayabileceği anlamına gelmez. Zira taslağı kabul edip bunu uygulama kararını verecek yine genel kuruldur.

TTK'de, genel kanuni yedek akçenin kullanımına ilişkin özel bir nisap aranmamıştır. Şayet esas sözleşmede de aksi kararlaştırılmamışsa, olağan toplantı nisabı ile kullanım kararı alınabilir. Buna göre genel kurul sermayenin en az dörtte birini karşılayan payların sahiplerinin veya temsilcilerinin varlığıyla toplanır. Karar, toplantıda hazır bulunan oyların çoğunluğu ile verilir (TTK m. 418/1 ve 2). Öğretide TTK m. 519/3'te sayılan hâllerin somut durumda bulunup bulunmadığının takdir yetkisinin genel kurulda olduğu ve genel kurulun bu yetkisini TMK m. 2 dürüstlük kuralları çerçevesinde kullanması gerektiği ileri sürülmektedir¹¹¹. Kanaatimizce bu görüş, sadece şirket zararı dışında geçerlidir. Zira şirket zararı, finansal tablo verileriyle ortaya konulacak olup, bu durumda genel kurulun koşulların oluşup oluşmadığı hususunda bir takdir yetkisi yoktur. Burada sadece genel kanuni yedek akçenin çözümlenip çözülmeyeceği konusunda genel kurulun takdir yetkisi olduğu söylenebilecektir.

Kanunda öngörülen hâllerin oluşması durumunda, kural olarak genel kurul genel kanuni yedek akçeyi kullanmak zorunda değildir. Nitekim TTK m. 519/3 koşulların bulunması hâlinde yedek akçelerin bu alanlarda harcanmak zorunda olduğunu göstermez. Düzenlemenin amacı, şirketin kanuni yedek akçelerinin kullanımı için sınırları belirlemektir¹¹². Bununla birlikte, öğretide pay sahiplerinin, genel kanuni yedek akçenin zararların kapatılması için kullanılmasını isteme hakkının olduğu ifade edilmektedir¹¹³. Buna göre, pay sahiplerinin, zararın kanuni yedeklerle kapatılmasını istemekte kişisel menfaatleri vardır¹¹⁴. Zira ancak zararın ortadan kalkmasından sonra, pay sahiplerinin gelecekteki kârın dağıtılmasını istemek hakları doğacaktır. Pay sahiplerinin bu talep haklarının doğabilmesi için, şirketin kanuni yedek akçe haricinde yedek akçesinin bulunmaması şarttır. Eğer isteğe bağlı yedek akçeler var ise, zararları kapatmanın, ikinci tip yedek akçelere yaptırılması gerekir. Aksi takdirde, bilanço zararının kanuni akçelerle giderilmemesi yönünde alınmış bir genel kurul kararının iptali pay sahipleri tarafından

¹¹⁰ Tekinalp, s. 404.

¹¹¹ Arslanlı, s. 585; Canözü, s. 69.

¹¹² Tekinalp, s. 398, 399; Karayalçın, s. 119; Ateşagaoglu, s. 65.

¹¹³ Tekinalp, s. 400; Arslanlı, C. IV-V, s. 112; Çevik, s. 1048; Üçışık/Çelik, s. 278, 279.

¹¹⁴ Bu işlem sadece çoğunluk tarafından azınlığa karşı kullanılmaz. Azınlık da çoğunluğa karşı sözü edilen hakkı ileri sürebilir. Bkz. Tekinalp, s. 400.

istenebilir¹¹⁵. Kanaatimizce de, pay sahipleri zararın genel kanuni yedek akçeden kapatılmasını isteyebilir. Aksi yöndeki bir genel kurul kararına karşı iptal davası açabilirler. Zira TTK'de şirket zararının hangi kaynaktan karşılanacağına ilişkin bir sıralama düzenlenmemiştir ve mevcut düzenleme, pay sahiplerinin bunu isteyebilmesine cevaz verir niteliktedir. Keza TTK'de kâr payını etkileyecek bir durum olan zararın gelecek yıla aktarılma koşulları da belirli değildir. Bu durum da, olması gereken hukuk açısından, bunların düzenlenmesi gerektiği önerimizi desteklemektedir.

C. Kanunda Öngörülen Sınırı Aşması Durumunda

Genel kanuni yedek akçenin, TTK m. 519/3'te öngörülen sınırı aşması durumunda, öğretide aşan kısım, serbest yedek akçe¹¹⁶ olarak adlandırılmakta olup, bunların serbestçe kullanılabilmesi ifade edilmektedir¹¹⁷. Örneğin bu kısım, kâr dağıtımında¹¹⁸ veya sermaye artırımında kullanılabilir.

¹¹⁵ **Çevik**, s. 1048; **Tekinalp**, s. 400; **Arslanlı**, C. IV-V, s. 112; **Üçışık/Çelik**, s. 279.

¹¹⁶ **Karayalçın**, Mecburi Yedek, s. 411; **Yanlı**, s. 11, 12; **Altaş**, Kanuni Yedek, s. 62; **Üçışık/Çelik**, s. 281; **Meyer**, § 2 N. 22.

¹¹⁷ **Arslanlı**, C. IV-V, s. 109; **Tekil**, s. 639; **Tekinalp**, s. 405; **Birsel**, s. 61; **Çevik**, s. 1048; **Birsel**, Yedek Akçeler, s. 294; **Moroğlu**, s. 222; **Yanlı**, s. 11, 12; **Pulaşlı**, s. 2375; **Üçışık/Çelik**, s. 281; **Aydın**, s. 82; **Altaş**, Kanuni Yedek, s. 62; Bu kısmın neden mecburi yedek akçe içinde yer aldığı izah etmek güçtür. Bkz. **Karayalçın**, s. 119; **Karayalçın**, Mecburi Yedek, s. 411; **Badak**, s. 136, 139; **Böckli**, Rechnungslegung, § 4 N. 466; **Böckli**, § 8 N. 309; **Forstmoser/Meier-Hayoz/Nobel**, § 50 N. 29; **Dekker**, Art. 671, N. 9; **Imark/Lipp**, Art. 671 N. 14; **Büren/Stoffel/Weber**, § 6 N. 1092; **Glanzmann**, Gesellschaftsrecht, s. 104; **Kägi**, § 6 N. 30.

¹¹⁸ İsviçre öğretisinde, kanunda öngörülen sınırın aşılması durumunda, primin kâr dağıtımında kullanılıp kullanılmayacağı tartışılmaktadır. Bir görüş OR Art. 680/2 uyarınca primin sermayenin iadesi yasağına tâbi olduğu ve bu nedenle hiçbir koşulda pay sahiplerine iade edilemeyeceği yönündedir (**Böckli**, § 12 N. 526; **Büren/Stoffel/Weber**, § 6 N. 1093). Diğer görüş OR Art. 671/3'ün böyle bir kısıtlama içermediğine ve prim dağıtımında açık bir kanuni yasak bulunmadığı gerekçesiyle dağıtılabilmesi yönündedir (**Imark/Lipp**, Art. 671 N. 17; **Meister**, Art. 671, N. 5; **Neuhaus/Balkanyi**, Art. 671, N. 28; **Glanzmann**, Gesellschaftsrecht, s. 105; **Kägi**, § 6 N. 48). **Yanlı**, bu tartışmadan yola çıkarak, aynı durumu TTK açısından değerlendirmiştir. Buna göre, TTK m. 480'de, pay bedelinin değil, sadece sermaye olarak yapılan ödemelerin geri istenemeyeceği belirtilmiş olduğundan, genel kanuni yedek akçenin sermayenin yarısını aşması hâlinde primin dağıtılabilmesi, sermayenin iadesi yasağına aykırılık oluşturmayacağı sonucuna varmıştır (**Yanlı**, s. 13). Biz eserimizde bu konuyu ayrıca ele almayacağız. Zira OR Art. 680'nin aksine, TTK m. 480 sadece sermayeden bahsetmektedir. Bunun yanı sıra, TTK m. 519'da herhangi bir sınırlama da yer almamaktadır. Ayrıca İsviçre Borçlar Kanunu tasarısında da, prime ilişkin yedek akçe sermaye yedeği olarak adlandırılmış ve sermaye ve kâr yedeklerinden şirket zararının çıkartılmasıyla kalan tutarın ticaret siciline kayıtlı

cektir. Bunun yanı sıra, esas sözleşmede kanuni tavanı aşan kısmın sermaye artırımından başka bir amaç için kullanılması öngörülmüş ise, bu durumda kanuni tavanı aşan kısmın kullanılabilmesi için esas sözleşmede değişikliğe gitmek gerekir¹¹⁹.

V. TTK M. 519/3'E AYKIRILIĞIN HUKUKİ SONUÇLARI

A. Genel Kurul Kararı Açısından

Genel kanuni yedek akçenin kullanımına ilişkin genel kurul kararının hukuki akıbeti, genel kanuni yedek akçenin kanunda öngörülen sınırı aşıp aşmamasına göre ikiye ayrılarak ele alınmalıdır. İlk olarak genel kanuni yedek akçe esas sermayenin yarısını aşmamasına rağmen¹²⁰, kanunda öngörülen hâller oluşmadan veya bunlar dışında kullanılmışsa, buna ilişkin karar butlanla maluldür¹²¹. Zira TTK m. 519/3 emredici bir düzenlemedir ve bu karar, sermayenin korunması ilkesine¹²² aykırılık oluşturur [TTK m. 447/1(c)]. Keza TTK m. 519/3'e aykırı kullanım kamu düzenini ilgilendirecek önemdedir. Nitekim hüküm, kamu menfaati düşünülerek öngörülmüş ve belli bir düzeye kadar harcama yerini bağlayıcı olarak göstermektedir¹²³. Buna karşılık öğretide bir görüş, bağlı kısmın iç kaynaklardan sermaye artırımında kullanılmasına ilişkin genel kurul kararının kanuna aykırılık sebebiyle iptal edilebilir olduğu yönündedir¹²⁴. Zira özü itibariyle yapılan işlem alacaklıların menfaatini ihlal eder. Bu sebeple, TTK m. 447/1(c) kapsamında anonim şirketin temel yapısını bozan ve sermayenin korunması hükümlerine

---

sermayenin yarısını aşması durumunda, sermaye yedeklerinin ortaklara geri ödenebileceği açıkça düzenlenmiştir (eOR Art. 671/2).

¹¹⁹ **Altaş**, Kanuni Yedek, s. 62; sermaye artırımı için bkz. **Moroğlu**, s. 222; **Pulaşlı**, s. 2375.

¹²⁰ Kanunda öngörülen hâllerde genel kanuni yedek akçeyi kullanmama kararının iptal edilebilirliği tartışılabilecektir. Nitekim somut olayın koşullarına göre pay sahibinin kâr payı alma hakkını etkileyebilir. İnceleme için bkz. IV. B. 3. Kullanım Kararı.

¹²¹ **Arslanlı**, s. 101; **Tekinalp**, s. 410; **Moroğlu**, s. 222; **Yurtman Demir**, s. 7; **Üçışık/Çelik**, s. 224; **Kırca**, İsmail/Şehirli **Çelik**, Feyzan Hayal/Manavgat, Çağlar: Anonim Şirketler Hukuku, Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü, C. 2/2, 2. Baskı, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları, Ankara, 2017, s. 47, 48; **Tekinalp**, Ünal: "Anonim Ortaklıkta Sermayenin Korunması İlkesi", Prof. Dr. Rona Serozan'a Armağan, C. II, İstanbul, 2010, s. 1688 (Sermayenin Korunması).

¹²² Sermayenin korunması ilkesi, genel kanuni yedek akçenin bağlı kısmının korunmasını da kapsar. Bkz. **Kırca/Şehirli Çelik/Manavgat**, s. 47, 48; **Tekinalp**, Sermayenin Korunması, s. 1688.

¹²³ **Tekinalp**, s. 410.

¹²⁴ **Aydın**, s. 87, 88; **Eryiğit**, s. 145.

aykırı olan bir işlem niteliğinde görülemez. Kanaatimizce bu görüş, harcamaya ilişkin sınırlama şirket alacaklılarının yanında anonim şirket, personel ve pay sahipleri için bir garanti oluşturduğu için¹²⁵ yerinde değildir¹²⁶. Keza genel kurul kararının, sadece alacaklıların menfaatini ihlal etmesi gerekçesi tek başına iptal edilebilirlik yaptırımına tâbi olması için yeterli değildir. Bunun için öncelikle, genel kurul kararının batıl olup olmadığı değerlendirilmelidir. Yukarıda belirtildiği üzere, söz konusu genel kurul kararı batıl bir karardır. Ayrıca aksini kabul, TTK m. 519/3'e uyulmamasına da dolaylı olarak da sebep olabilecektir. Nitekim iptal davası açılmasına ilişkin süre geçtikten sonra söz konusu genel kurul kararı kesinleşecektir¹²⁷.

Genel kanuni yedek akçenin esas sermayenin yarısını aşması durumunda kullanımı serbesttir. Bununla birlikte, kanuni yedek akçe başka bir amaca bağlanmış olduğu hâlde sermaye artırımına tahsis edilmişse, tahsise ilişkin genel kurul kararı esas sözleşmesinin tahsis hükmüne aykırı olması nedeniyle iptal edilebilir bir karardır¹²⁸.

B. Yönetim Kurulu Açısından

Yönetim kurulunun, TTK m. 519/3'e aykırı şekilde genel kanuni yedek akçeyi kullanması sorumluluğuna sebep olabilir (TTK m. 553). Bu sorumluluk, yönetim kurulunun genel kanuni yedek akçenin bağlı kısmının azalmasına neden olan harcamalarda bulunması hâlinde gündeme gelecektir. Başka bir deyişle, yukarıda ifade ettiğimiz üzere¹²⁹, bağlı kısmın tutarında bir azalmaya sebep olmaksızın genel kanuni yedek akçe kullanılabilir. Buna karşılık, yönetim kurulu, bağlı kısmı azaltacak şekilde genel kanuni yedek akçeyi kullanmışsa, bu kullanım, TTK m. 519/3'e aykırılık oluşturacaktır.

Bunun yanı sıra, genel kanuni yedek akçenin esas sermayeyi aşmayan kısmının, kanunda öngörülen hâller için harcanması da yönetim kurulunun sorumluluğunu gerektirebilir. Örneğin yönetim kurulu, genel kurul kararı olmaksızın, şirket zararını genel kanuni yedek akçeden karşılayarak bir bilanço hazırlamıştır. Kanaatimizce böyle bir bilanço, denetimden geçemez. Zira TTK ve KGK düzenlemelerine aykırılık sebebiyle olumsuz rapor¹³⁰

¹²⁵ Karayalçın, s. 120.

¹²⁶ Bağlı kısmın sermaye artırımında kullanımına ilişkin genel kurul kararının batıl olduğu hususunda bkz. Moroğlu, s. 222; Yurtman Demir, s. 7.

¹²⁷ Tekil, s. 643-644.

¹²⁸ Tekinalp, s. 410; Moroğlu, s. 222.

¹²⁹ Bkz. IV. B. 1. Genel Olarak.

¹³⁰ Olumsuz rapor verilmesinin sebepleri TTK'de düzenlenmemekle birlikte, bu sebeplere ilişkin kriterler "BDS 705, Bağımsız Denetçi Raporunda Olumlu Görüş Dışında Bir

alacaktır (TTK m. 398; 403). Şayet fark edilmeyerek bu bilanço genel kurula sunulmuş ve genel kurul onaylamışsa ne olacaktır? Kanaatimizce bu bilanço gerçeği yansıtmadığı için, bu onay, ibra sonucunu doğurmayacaktır¹³¹ (TTK m. 424). Bunun yanı sıra, yönetim kurulu, genel kurulun kanuni yedek akçeleri kullanım kararına dayanarak genel kanuni yedek akçenin bağlı kısmını harcaması da ayrıca değerlendirilmelidir. Örneğin genel kurulda “Yönetim kurulu, genel kanuni yedek akçenin bağlı kısmını harcamaya yetkilidir.” şeklinde alınan bir karar üzerine bağlı yedek akçeyi harcayan yönetim kurulunun sorumluluğuna gidilebilecek midir? Kanaatimizce bu durumda da yönetim kurulunun sorumluluğu gündeme gelecektir. Zira yönetim kurulu üyeleri, icrası söz konusu olan kararların geçerli olup olmadığını incelemekle yükümlüdür¹³². Alınan genel kurul kararı ise, anonim şirketin temel

Görüş Verilmesi Standardı”nda yer almaktadır (BDS 705 için bkz. RG, 18.3.2014, S. 28945). BDS 705, m. 8 uyarınca yeterli ve uygun denetim kanıtı elde etmiş olan denetçi, yanlışlıkların tek başına veya toplu olarak finansal tablolar için önemli ve (etkisinin) yaygın olduğu sonucuna varırsa olumsuz görüş verir. Buna göre, olumsuz görüş yazısı verebilmek için finansal tablolarda önemli ve yaygın yanlışlık olmalıdır. Yanlışlık; bir finansal tablo kaleminin raporlanan tutarı, sınıflandırılması, sunumu veya açıklaması ile aynı kalemin geçerli finansal raporlama çerçevesine göre olması gereken tutarı, sınıflandırılması, sunumu veya açıklaması arasındaki farklılıktır [Bağımsız Denetçinin Genel Amaçları ve Bağımsız Denetimin Bağımsız Denetim Standartlarına Uygun Olarak Yürütülmesi Standardı -BDS 200-, m. 13/l. BDS 200 için bkz. RG, 13.10.2013, S. 28794). Genel olarak eksiklik ve yanlışlıkların tek başına veya toplu olarak finansal tablo kullanıcılarının bu tablolara istinaden alacakları ekonomik kararları etkilemesi makul ölçüde bekleniyorsa, söz konusu yanlışlıklar önemli olarak kabul edilecektir (BDS 200, m. 5). Olumsuz görüş yazısı hakkında ayrıntılı inceleme için bkz. **Aksu Özkan**, Raziye: “Türk Ticaret Kanunu ve Denetim Standartları Bağlamında Denetçinin Olumsuz Görüş Yazısının İncelenmesi”, Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi, C. 5, S. 2, Y. 2019, s. 158 ve devamı.

¹³¹ Buna bağlı olarak verilmiş bir ibra kararının geçersizliğinin nasıl ileri sürüleceği öğretilerde tartışmalıdır. Bir görüş, bilançonun gerçeği yansıtmadığı durumlarda ibra kararının iptal edilebileceğini ileri sürmektedir [Tekinalp, Ünal: Fondaki Bankanın Hukuku, İstanbul, 2003, s. 50 (Fon)]. Diğer görüş, TTK m. 445 bağlamında bir iptal davası açılmasına gerek olmadığı yönündedir (**Akdağ Güney**, Necla: Anonim Şirket Yönetim Kurulu, 2. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2016, s. 429, 430; **Çelik**, Aydın: Anonim Ortaklıklarda Yönetim Kurulu Üyelerinin İbrası, Adalet Yayınevi, Ankara, 2007, s. 220). Nitekim TTK m. 424 açıkça ibrayı geçersiz saymaktadır ve geçerli olmayan bir kararın iptalinden bahsedilemez. Bu sebeple, buradaki hükümsüzlük, tespit davası açılarak ileri sürülebilir. Kanaatimizce de, alınan ibra kararının iptali istenemez. Zira kanunda açıkça ibranın sonuç doğurmayacağı düzenlenmiştir. Buna karşılık, kanaatimizce bilançonun onaylanması ile ibra kararlarının ayrı olarak verilmesi hâlinde alınan ibra kararının iptali istenebilir.

¹³² **Çamoğlu (Poroy/Tekinalp)**, s. 437.

yapısını bozmakta olup batıldır [TTK m. 447/1(c)]. Nitekim genel kanuni yedek akçenin çözülmesine karar verme yetkisi genel kurulun devredilemez görev ve yetkilerindedir [TTK m. 408/2(d)].

Yönetim kurulu şirket zararını genel kanuni yedek akçe ile kapatarak, haksız kâr dağıtımına da sebep olabilir. Dolayısıyla bu durumda da, yönetim kurulunun sorumluluğu gündeme gelebilir¹³³. Örneğin kanuni yedek akçenin ayrılmaması sonucu kâr payı dağıtıldığı için safi aktifin esas sermaye ve kanuni yedek akçe toplamından aşağıya düşmesi hâlinde anonim şirket zarar görmüş sayılmalıdır.

SONUÇ

Genel kanuni yedek akçe, TTK m. 519/1 ve 2 bağlamında ayrılan dört farklı kaynaktan oluşur. Genel kanuni yedek akçe sermayenin veya çıkarılmış sermayenin yarısını aşmadığı takdirde sadece kanunda öngörülen hâller için genel kurul kararıyla kullanılabilir (TTK m. 519/3). Buna göre bu kısım, öncelikle zararların kapatılması için çözülebilecektir. Bu zarar, yıllık bilanço ile tespit edilir. TTK'de zararın kapatılmasında kullanılacak kaynakların sıralaması açısından açık bir düzenleme yoktur. Bu sebeple, şirket zararı öncelikle varsa geçmiş yıllar kârından, ardından isteğe bağlı yedek akçelerden karşılanmalıdır. Şayet bunlar yoksa sırasıyla “Kârdan ayrılan kısıtlanmış yedekler” ve en son “Paylara ilişkin primler” hesabı kullanılmalıdır. Zira bu sıralama şirket menfaati gereği olup, genel kanuni yedek akçeye kullanım sınırlandırması getirilmesi amacına daha uygundur. Bu düzenleme yapılırken, şirket zararının gelecek yıla aktarılıp aktarılmayacağı ve şayet aktarılacaksa bunun koşullarına da yer verilmelidir.

Genel kanuni yedek akçenin çözülebileceği ikinci durum olan “işlerin iyi gitmediği zamanlarda işletmeyi devam ettirmeye veya işsizliğin önüne geçmeye ve sonuçlarını hafifletmeye elverişli önlemlere ilişkin” kısım kanundan çıkarılmalıdır. Zira bu amaca ilişkin harcamalar, finansal tablolarda bir gider olarak raporlanır ve şirket zararının içinde yer alırlar.

¹³³ Karayalçın, s. 141.

KAYNAKÇA

- Akbulak**, Yavuz: “Anonim Şirketlerde Kâr Dağıtım Esasları ve Yedek Akçeler”, Bilgi Toplumunda Hukuk Ünal Tekinalp’e Armağan, C. I, İstanbul, 2003, s. 171-199.
- Akdağ Güney**, Necla: Anonim Şirket Yönetim Kurulu, 2. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2016.
- Aksu Özkan**, Raziye: Finansal Tabloların Tutulması ve Hukuksal Sonuçları, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2019.
- Aksu Özkan**, Raziye: “Türk Ticaret Kanunu ve Türkiye Muhasebe Standartları/Türkiye Finansal Raporlama Standartları Bağlamında Usule Uygun Tutulmuş Bilanço İçin Aranılan Nitelikler”, Mali Hukuk Dergisi, C. 15, S. 175, Y. 2019, s. 1461-1482 (Bilanço).
- Aksu Özkan**, Raziye: “Türk Ticaret Kanunu ve Denetim Standartları Bağlamında Denetçinin Olumsuz Görüş Yazısının İncelenmesi”, Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi, C. 5, S. 2, Y. 2019, s. 157-169 (Olumsuz).
- Akyol**, Mehmet Emin: “Yeni Türk Ticaret Kanunu’nda Yedek Akçeler”, Yaklaşım Dergisi, S. 238, Y. 2012, s. 46-51.
- Altaş**, Soner: Yedek Akçe Ayrımı ve Kullanımı, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2010.
- Altaş**, Soner: “Anonim Şirketlerde Kanuni ve İhtiyari Yedek Akçe Ayrımı”, Bankacılar Dergisi, S. 93, Y. 2015, s. 33-45 (Yedek Akçe).
- Altaş**, Soner: “Eski TTK ve Yeni TTK Işığında Anonim ve Limited Şirketlerde Kanuni Yedek Akçe Ayrılması ve Kullanımı”, Terazi Hukuk Dergisi, C. 7, S. 69, Y. 2012, s. 59-63 (Kanuni Yedek).
- Arı**, Zekeriyya: Şirketler Hukuku, (der. Sami Karahan), Mimoza Yayınları, Konya 2012.
- Arslanlı**, Halil: Anonim Şirketler, C. II-III Anonim Şirketin Organizasyonu ve Tahviller, Fakülteler Matbaası, İstanbul, 1960.
- Arslanlı**, Halil: Anonim Şirketler, C. IV-V, Anonim Şirketin Hesapları, Anonim Şirketin İnfisahı ve Tasfiyesi, Fakülteler Matbaası, İstanbul, 1961 (C. IV-V).
- Ateşagaoglu**, Erdem: Vergi Hukuku Bakımından Anonim Şirketlerde Kâr Dağıtım, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2012.

- Aydın**, Alihan: “Kanuni Yedek Akçelerin Tamamının İç Kaynaklardan Sermaye Artırımında Kullanılması Mümkün Müdür?”, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, C. XXX, S. 2, Y. 2014, s. 79-88.
- Badak**, Zehra: Türk Ticaret Kanunu’na Göre Anonim Şirkette Pay Sahibinin Kâr Payı Hakkı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2018.
- Bahtiyar**, Mehmet: Ortaklıklar Hukuku, 14. Bası, Beta Yayınevi, İstanbul, 2020.
- Bayazıtlı**, Erhan/**Çelik**, Orhan/**Gürdal**, Kadir: Genel Muhasebe, Siyasal Kitabevi, Ankara, 2016.
- Bauen**, Marc/**Bernet**, Robert: Schweizer Aktiengesellschaft, Schulthess Verlag, Zürich - Basel – Genf, 2007.
- Bilgili**, Fatih/**Demirkapı**, Ertan: Şirketler Hukuku, 9. Baskı, Dora Basım Yayın Dağıtım, Bursa, 2013.
- Birsel**, Mahmut T.: Anonim Şirketler Hukukunda Kâr Kavramı, C. 1, Ege Üniversitesi Matbaası, İzmir 1973.
- Birsel**, Mahmut T.: “İstikrarlı Kâr Dağıtımını Temin İçin Ayrılacak Yedek Akçeler ile İdare Meclisi Azalarının Kazanç Payları Arasındaki İlişki”, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, C. 3, S. 2, Y. 1965, s. 293-297 (Yedek Akçeler).
- Böckli**, Peter: Schweizer Aktienrecht, 4. Baskı, Schulthess Verlag, Zürich - Basel – Genf, 2009.
- Böckli**, Peter: OR-Rechnungslegung, 2. Baskı, Schulthess Verlag, Zürich - Basel – Genf, 2019 (Rechnungslegung).
- Burçkin**, Emre: “Yedek Akçeler ve Sermaye İlaveleri”, Prof. Dr. Mübeccel Kıray’a Armağan, Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, C. 7, S. 1, Y. 1990, s. 431-442.
- Büren**, Roland von/**Stoffel**, Walter A./**Weber**, Rolf H.: Grundriss des Aktienrechts, 3. Baskı, Schulthess Verlag, Zürich - Basel - Genf, 2011.
- Canözü**, Salih: Anonim Şirketlerde Kâr Payının Tespiti ve Dağıtılması, 2. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2016.
- Çağırğan Tuncer**, Senar/**Ulusoy**, Yasin: “Yedek Akçeler”, Prof. Dr. Şeref Ertaş’a Armağan, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 19, Özel Sayı, Y. 2017, s. 1971-1996.
- Çelik**, Aydın: Anonim Ortaklıklarda Yönetim Kurulu Üyelerinin İbrası, Adalet Yayınevi, Ankara, 2007.
- Çevik**, Orhan Nuri: Anonim Şirketler, 3. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 1988.

- Dekker**, Stephan: Aktienrecht Kommentar Aktiengesellschaft, Rechnungslegungsrecht, VegüV, GeBüV, VASR, (her. Jeannette K. Wibmer), Orell Füssli Verlag, Zürich, 2016.
- Doğanay**, İsmail: Türk Ticaret Kanunu Şerhi 2, Feryal Matbaası, Ankara, 1990.
- Erem**, S. Turgut: “Anonim Ortaklıklarda Kâr Tevzii Nedeniyle Pratikte Karşılaşılan Bazı Meseleler”, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, C. 5, S. 2, Y. 1969, s. 179-194.
- Erimez**, Rüştü: Şirketlerde Kâr Dağıtımı ve Yedek Akçeler ve Vergileme, Temel Yayınları, İstanbul, 1985.
- Erimez**, Rüştü: Yedek Akçeler, Maliye Araştırma Merkezi Konferansları, 1969, S. 18, s. 69-116 (Yedek Akçeler).
- Eryiğit**, Harun: 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu Çerçevesinde Anonim Ortaklıklarda Sermayenin Korunması İlkesi, İstanbul Medipol Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, İstanbul, 2019.
- Fahran**, Fahrettin: “Yeni Türk Ticaret Kanunu’nda Yedek Akçeler ve Yedek Akçe Ayrılması”, Yaklaşım Dergisi, S. 224, Y. 2011, s. 94-102.
- Forstmoser**, Peter/**Meier-Hayoz**, Arthur/**Nobel**, Peter: Schweizerisches Aktienrecht, 2. Baskı, Stämpfli Verlag, Bern 1996.
- Glanzmann**, Lukas: “Die Bilanzierung des Eigenkapitals im Einzelabschluss von Kapitalgesellschaften”, Schweizerische Zeitschrift für Wirtschafts- und Finanzmarktrecht, 2017, <https://www.alexandria.unisg.ch/257247/1/SZW%20Bilanzierung%20des%20EK.pdf>, ET. 01.12.2020.
- Glanzmann**, Lukas: “Ausgewählte Fragen im Zusammenhang mit Dividendenausschüttungen”, in Entwicklungen im Gesellschaftsrecht XII, (her. Kunz, Peter V/Arter, Oliver/Jörg, Florian), Stämpfli Verlag, Bern 2017, s. 83-119 (Gesellschaftsrecht).
- Gökçen**, Gürbüz: Genel Muhasebe, Beta Yayıncılık, İstanbul, 2015.
- Gökgöz**, Ahmet: Genel Muhasebe, Ekin Basım Yayın Dağıtım, Bursa, 2015.
- Göktuna**, H. D. Ege: Anonim Ortaklıklarda Kanuni Yedek Akçeler, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2010.
- Gürbüz Usluel**, Aslı E.: Anonim Şirketlerde Pay Sahibinin Kâr Payı Alma Hakkı, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Ankara, 2016.
- Hiçşaşmaz**, Mazhar: Anonim Şirketlerde İhtiyat Tefriki ile Alakalı Meseleler, III. Ticaret ve Banka Hukuku Haftası, Ankara, 1964.

- Imark, Lukas/Lipp, Lorenz:** Handkommentar zum Schweizer Privatrecht, Personengesellschaften und Aktiengesellschaft – Vergütungsverordnung, Art. 530-771 OR, (her. Riberto, Vito/Trüeb, Hans Rudolf), 3. Baskı, Schulthess Verlag, Zürich, 2016.
- Karayalçın, Yaşar:** Muhasebe Hukuku, 2. Baskı, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Ankara, 1988.
- Karayalçın, Yaşar:** “Mecburi - Kanuni Yedek Akçeler ve Kullanılması”, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, C. 4, S. 3, Y. 1968, s. 407-419 (Mecburi Yedek).
- Karyağdı, Nazmi:** Tüm Yönleriyle Kâr Dağıtımı, 4. Baskı, Oluş Yayıncılık, İstanbul, 2014.
- Karşlıoğlu, Hasan:** Anonim Şirketlerde Örtülü Kâr Dağıtımı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2015.
- Kırca, İsmail/Şehirali Çelik, Feyzan Hayal/Manavgat, Çağlar:** Anonim Şirketler Hukuku, Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü, C. 2/2, 2. Baskı, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları, Ankara, 2017.
- Kägi, Urs:** Kapitalerhaltung als Ausschüttungsschranke Grundlagen, Regelung und Zukunft im Aktienrecht, (her. Peter Forstmoser), Dike Verlag, Zürich/St. Gallen, 2012.
- Küçüksavaş, Nihat:** Finansal Muhasebe, 14. Baskı, Beta Yayıncılık, İstanbul, 2016.
- Meister, Thomas:** OR Kommentar Schweizerisches Obligationenrecht, (her. Kostkiewicz, Jolanta Kren/Wolf, Stephan/Amstutz, Marc/Fankhauser, Roland), 3. Baskı, Orell Füssli Verlag, Zürich, 2016.
- Meyer, Manuel:** Die Sacheinlage im Aktienrecht Unter Berücksichtigung der aktuellen Aktienrechtsrevision, (her. Peter Forstmoser), Dike Verlag AG, Zürich/St. Gallen, 2015.
- Moroğlu, Erdoğan:** Anonim Ortaklıklarda Sermaye Artırımı, 4. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2018.
- Neuhaus, Markus R./Balkanyi, Patrick:** Basler Kommentar Obligationenrecht II Art. 530-964 OR, (her. Honsell, Heinrich/Vogt, Nedim Peter/Watter, Rolf), 5. Baskı, Helbing Lichtenhahn Verlag, Basel, 2016.
- Özkorkut, Korkut:** 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Açısından Anonim Şirketlerde Bağımsız Denetim, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Ankara, 2013.

- Poroy, Reha/Tekinalp, Ünal/Çamoğlu, Ersin:** Ortaklıklar Hukuku II, 13. Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2017.
- Poroy, Reha/Tekinalp, Ünal/Çamoğlu, Ersin:** Ortaklıklar Hukuku I, 14. Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2019 (Ortaklıklar Hukuku I).
- Pulaşlı, Hasan:** Şirketler Hukuku Şerhi, C. III, 3. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2018.
- Sevilengül, Orhan:** Genel Muhasebe, 18. Baskı, Gazi Kitabevi, Ankara, 2016.
- Şener, Oruç Hami:** Yargıtay Kararları Işığında Limited Ortaklıklar Hukuku, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2017.
- Tanış, Veysi Naci:** Genel Muhasebe İlkeler ve Uygulamalar, 9. Baskı, Karahan Kitabevi, Adana, 2016.
- Tekil, Fahiman:** Şirketler Hukuku, C. 2, Anonim Şirketler, 2. Bası, Otağ Matbaası, İstanbul, 1978.
- Tekinalp, Ünal:** Anonim Ortaklığın Bilançosu ve Yedek Akçeleri, 2. Bası, Fakülteler Matbaası, İstanbul, 1979.
- Tekinalp, Ünal:** “Anonim Ortaklıkta Sermayenin Korunması İlkesi”, Prof. Dr. Rona Serozan’a Armağan, C. II, İstanbul, 2010, s. 1681-1689 (Sermayenin Korunması).
- Tekinalp, Ünal:** Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku, 4. Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2015 (Sermaye).
- Tekinalp, Ünal:** Fondaki Bankanın Hukuku, Lebib Yalkın Yayınları, İstanbul, 2003 (Fon).
- Uysal, Tolga/Şenlik, Mehmet:** Genel Muhasebe, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2016.
- Üçışık, Güzin/Çelik, Aydın:** Anonim Ortaklıkta Finansal Tablolar Yedek Akçeler ve Kâr Dağıtımı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2018.
- Yalçın, Erhan:** Uluslararası Finansal Raporlama, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2015.
- Yanlı, Veliye:** “Anonim Şirketlerde Kâr Dağıtımı”, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, C. XXX, S. 1, Y. 2014, s. 5-32.
- Yıldız, Şükrü:** “Anonim Ortaklıkta İhraç Primleri (Agio)”, Makalelerim 1988-2007, Ankara, 2008, s. 137-154.
- Yurtman Demir, Nevin:** Anonim Ortaklıklar ve Vergi Hukuku Yönünden İç Kaynaklarda Sermaye Artırımı, Kazancı Yayıncılık, İstanbul, 1997.